

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-24-36-41

Nr. 14/1222 din 02.03 2017

**Domnului Adrian CANDU,
Președinte al Parlamentului**

Stimate domnule Candu,

În conformitate cu prevederile art. 44/1 alin. (2) din Legea nr. 1104-XV din 06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, Vă prezentăm Raportul cu privire la activitate pentru anul 2016, aprobat prin Hotărârea Colegiului din 27 ianuarie 2017.

Anexă: 50 (cincizeci) file.

Cu respect,

director

Viorel CHETRARU

Ex: O.Crigan
Tel: 022-257-226

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>374</u>
"03" <u>03</u>	<u>2017</u>
Ora	

REPUBLICA MOLDOVA

CENTRUL NAȚIONAL ANTICORUPȚIE

RAPORT DE ACTIVITATE

2016

CHIȘINĂU - 2016

CONȚINUT

CAPITOLUL I		
INTRODUCERE		
1.1. Cadrul juridic și organizarea instituțională	4	
1.2. Acțiuni prioritare.....	4	
1.3. Principii și direcții de activitate.	4	
1.4. Domeniile de competență	5	
1.5. Probleme și factori de risc	6	
CAPITOLUL II		
DEPISTAREA ȘI CERCETAREA INFRAȚIUNILOR DE CORUPȚIE ȘI A CELOR CONEXE CORUPȚIEI		
2.1 Examinarea sesizărilor, plângerilor și petițiilor cetățenilor. Lina națională anticorupție	7	
2.2 Organizarea măsurilor speciale de investigații în scopul depistării și contracarării infrațunilor de corupție și conexe corupției	10	
2.3 Cercetarea și finalitatea cauzelor penale. Asigurarea recuperării prejudiciului cauzat prin acte de corupție și conexe corupției	21	
CAPITOLUL III		
PREVENIREA CORUPȚIEI		
3.1. Expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative.....	26	
3.2. Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice	27	
3.3. Instruirea și sensibilizarea anticorupție	28	
3.4. Testarea integrității profesionale.....	30	
CAPITOLUL IV		
IMPLEMENTAREA STRATEGIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE 2011-2016		
4.1. Progrese, restanțe și impedimente	31	
4.2. Elaborarea proiectului noii Strategii naționale anticorupție	31	
CAPITOLUL V		
ANALIZA STRATEGICĂ ȘI OPERAȚIONALĂ A ACTELOR DE CORUPȚIE, CELOR CONEXE CORUPȚIEI ȘI A FAPTELOR DE COMPORTAMENT CORUPȚIONAL		
5.1. Analiza strategică	33	
5.2. Analiza operațională și evidența informațională	34	
CAPITOLUL VI		
PREVENIREA ȘI COMBATerea SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI		
6.1. Implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe anii 2013-2017	36	
6.2. Analiza și evaluarea riscurilor privind spălarea banilor. Ajustarea cadrului normativ.....	36	
6.3. Combaterea spălării banilor	37	
CAPITOLUL VII		
CERCETAREA CONTRAVENTIILOR DE CORUPȚIE ȘI CELOR DIN DOMENIUL SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI		40

CAPITOLUL VIII

ASIGURAREA INTEGRITĂȚII PROFESIONALE

8.1. Evaluarea integrității instituționale	42
8.2. Monitorizarea stilului de viață	42
8.3. Detectorul comportamentului simulat (poligraf)	42
8.4. Evidenta cadourilor, influențelor necorespunzătoare, conflictelor de interese și avertizărilor de integritate	42
8.5. Anchetele de serviciu și procedurile disciplinare	43

CAPITOLUL IX

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ	44
--	-----------

ANEXE

I. Lista analizelor strategice efectuate de CNA.....	46
II. Lista analizelor strategice propuse pentru examinare în cadrul Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică	48
III. Exemple de cauze penale de corupție cu rezonanță socială sporită	49
IV. Tipologii identificate de săvârșire a infracțiunilor de spălare de bani.....	50

ABREVIERI ȘI ACRONIME

Acordul de asociere RM-UE	Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la 27.06.2014 la Bruxelles și ratificat prin Legea nr. 112 din 02.07.2014
APC	Administrația publică centrală
APL	Administrația publică locală
Convenția ONU împotriva corupției	Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, ratificată prin Legea nr. 158 din 06.07.2007
CNA sau Centru	Centrul Național Anticorupție
Centrul Marshall	Centrul European pentru Studii de Securitate "George C. Marshall"
CC	Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008
CP	Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002
CPP	Cod de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14.03.2003
Comitetul MONEYVAL	Comitetul european de experți privind evaluarea măsurilor de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului
CSJ	Curtea Supremă de Justiție a RM
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
EUR	Euro (monedă)
FATF	Grupul de Acțiune Financiară Internațională - organism interguvernamental pentru politici în domeniul spălării banilor, creat la Paris în 1989
IFS	Inspectorat Fiscal de Stat
IP	Inspectorat de Poliție
Î.S.	Întreprindere de stat
Legea nr. 1104-XV din 06.06.2002 sau Legea Centrului	Legea nr. 1104-XV din 06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție
NATO	Organizația Tratatului Atlanticului de Nord
MAEIE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova
MAI	Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
OECD	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OLAF	Oficiul European Anti - Fraudă
Programul Guvernului	Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova pe anii 2016-2018, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1 din 20.01.2016
Planul IPAP - NATO	Planul Individual de Acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova - NATO pentru anii 2014-2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 641 din 30.07.2014
Platforma digitală PlanPro	Platforma de raportare on-line www.monitorizare.gov.md privind progresele implementării Acordului de Asociere RM-UE Republica Moldova
RM	Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova
SIS	Strategia națională anticorupție pe anii 2011-2016, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 154 din 21.07.2011
Strategia națională anticorupție	Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2013-2017, aprobată prin Legea nr. 130 din 06.06.2013
SNPCSB 2013-2017	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție
SPCSB	Statele Unite ale Americii
SUA	Societate pe acțiuni
S.A.	Societate cu răspundere limitată
S.R.L.	Uniunea Europeană
UE	Agenția Națiunilor Unite pentru Combaterea Drogurilor și Criminalității
UNODC	Dolari americani (monedă)
USD	

CAPITOLUL I INTRODUCERE

1.1. Cadrul juridic și organizarea instituțională

Centrul Național Anticorupție este organul specializat în prevenirea și combaterea corupției, a actelor conexe corupției și a faptelor de comportament corupțional, spălării banilor și finanțării terorismului.

Cadrul juridic al activității Centrului îl constituie *Constituția Republicii Moldova, Legea nr. 1104-XV din 06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, Legea nr. 90-XVI din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, Legea nr. 190-XVI din 26.07.2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului*, alte acte normative.

Prin *Legea nr. 180 din 22.10.2015*, Centrul a fost trecut din subordinea Guvernului în supravegherea Parlamentului și a societății civile, în conformitate cu prevederile *Agendei de Asociere UE-RM, rezoluțiilor Consiliului Europei, Convenția penală cu privire la corupție* și a altor documente internaționale. Astfel, au fost realizate obligațiile asumate de Republica Moldova pe plan internațional privind crearea și asigurarea independenței politice, organizaționale și funcționale a organului specializat în lupta cu corupția.

Totodată, controlul modului de realizare de către Centru a atribuțiilor în materie penală și activității speciale de investigații este exercitat exclusiv de către procuror, în conformitate cu prevederile *Codului de procedură penală, Legii nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură și a altor acte normative*.

Structura Centrului, lista subdiviziunilor teritoriale și raza de activitate a acestora a fost aprobată prin *Hotărârea Parlamentului nr. 34 din 11.03.2016*.

Centrul dispune de trei subdiviziuni teritoriale: Direcția teritorială "Centru" (mun. Chișinău), Direcția generală teritorială "Nord" (mun. Bălți) și "Sud" (or. Cahul).

Efectivul - limită al instituției constituie 350 de unități.

1.2. Acțiuni prioritare

În perioada de raport, Centrul și-a desfășurat activitatea în conformitate cu Programul pentru anul 2016, aprobat prin *Hotărârea Colegiului Centrului din 29.12.2015*.

Activitatea Centrului a fost axată pe realizarea eficientă a atribuțiilor instituționale prevăzute în *art. 4 din Legea nr. 1104-XV din 06.06.2002*:

- *prevenirea, depistarea, cercetarea și curmarea contravențiilor și infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției, precum și a faptelor de comportament corupțional;*
- *prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, în condițiile Legii nr.190-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;*
- *efectuarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și a proiectelor de acte normative ale Guvernului, precum și a altor inițiative legislative prezentate în Parlament, în vederea corespunderii lor cu politica statului de prevenire și combatere a corupției;*
- *asigurarea desfășurării evaluării riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice prin instruire și consultare, monitorizare și analiză a datelor referitoare la evaluarea riscurilor de corupție, precum și coordonarea elaborării și executării planurilor de integritate;*
- *efectuarea analizei operaționale și strategice a actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor de comportament corupțional, a informației privind studiile analitice ale fenomenului corupției.*

Pe prim plan, activitatea instituției a fost concentrată asupra realizării obiectivelor și priorităților stipulate în documentele de politici din domeniul anticorupție și spălării banilor, aprobate de Parlament:

- *Strategia națională anticorupție pe anii 2011-2016, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 154 din 21.07.2011;*
- *Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2013-2017, aprobată prin Legea nr. 130 din 06.06.2013.*

1.3. Principii și direcții de activitate

Centrul și-a desfășurat activitatea în conformitate cu următoarele principii de bază:

- *aplicarea prioritară a metodelor de prevenire a actelor de corupție și spălării banilor (instruire și sensibilizare) față de cele de combatere (constrângere);*
- *îmbinarea metodelor și mijloacelor publice de activitate cu cele secrete;*
- *asigurarea transparenței privind activitatea Centrului, prin publicarea permanentă în mass-media a informației despre acțiunile de combatere realizate;*
- *colaborarea cu alte autorități publice, organizații comerciale și obștești, precum și cetățenii, astfel încât să se asigure antrenarea mai activă a societății civile în lupta cu corupția și spălarea banilor;*

- asigurarea oportunității în activitatea de prevenire și combatere, cu perfecționarea și eficientizarea continuă a mijloacelor aplicate, ținându-se cont de dinamica situației criminogene și metodele de comitere a infracțiunilor;
- implementarea metodelor colegiale de conducere a activității Centrului, prin organizarea comisiilor, grupurilor de lucru, colegiilor, în componența cărora au fost incluși reprezentanți ai Sindicatelor, societății civile, altor instituții de stat și organizații obștești.

Din punct de vedere organizațional, activitatea de prevenire a corupției a cuprins următoarele direcții principale:

- instruirea și sensibilizarea anticorupție a funcționarilor publici și a cetățenilor;
- evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice, monitorizarea implementării planurilor de integritate și aprecierea progreselor realizate;
- examinarea, avizarea și expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative;
- elaborarea și implementarea programelor anticorupție.

Activitatea de combatere a fost organizată astfel încât să asigure realizarea priorităților și obiectivelor în domeniul anticorupție:

- acoperirea operativă a domeniilor sociale și instituțiilor cele mai afectate de fenomenul corupției (justiție, organe de drept și control, educație, medicină, APL etc.);
- depistarea și contracararea prioritară a infracțiunilor grave și deosebit de grave;
- documentarea eficientă a infracțiunilor cu un grad sporit de pericol social și cu rezonanță social-sporită;
- relevarea și curmarea faptelor coruptibile comise de angajații APC, demnitarii publici și persoanele care dețin posturi de conducere;
- lupta împotriva actelor de corupție în sistemul judecătoresc;
- relevarea și anihilarea schemelor infracționale în domeniul financiar-bancar.

Depistarea și documentarea infracțiunilor de corupție și de spălare de bani s-a exercitat prin aplicarea metodelor, forțelor și mijloacelor prevăzute de *Legea nr. 59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații și Codul de procedură penală*.

1.4. Domeniile de competență penală și contravențională

Cercetarea penală a fost desfășurată în limitele competenței instituționale stipulată în art. 269 CPP, în privința următoarelor categorii de infracțiuni prevăzute de Codul penal: art. 239-240 (infracțiuni din domeniul creditării, împrumuturilor și gestiunii băncilor); art. 243 (spălarea banilor); art. 279 (finanțarea terorismului); art. 324-335 (întreg spectrul de infracțiuni de corupție, prevăzute la cap. XV „Infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică” și cap. XVI „Infracțiuni de corupție în sectorul privat”).

În acest sens de menționat, că odată cu adoptarea *Legii nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură și a Legii nr. 152 din 01.07.2016 privind modificarea și completarea legislației procesual-penale*, la Procuratura Anticorupție a fost trecută competența de cercetare penală a infracțiunilor de corupție comise de următorii subiecți: persoanele cu funcții de demnitate publică, funcționarii de conducere de nivel superior, ofițerii de urmărire penală și ofițerii de investigații din cadrul MAI și altor organe de drept, avocații, executorii judecătorești, conducătorii din cadrul băncilor comerciale și întreprinderilor de stat, precum și toate actele de corupție cu valoarea mitei ce depășește 5000 u.c.

Soluționarea cauzelor contravenționale s-a exercitat în corespundere cu competența atribuită Centrului, potrivit art. 401 Cod contravențional.

Astfel, Centrul examinează contravențiile prevăzute la următoarele articole din Codul contravențional: art. 264 (participarea ilegală a funcționarului public la activitatea de întreprinzător); 312 (abuzul de putere sau abuzul de serviciu); 313 (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu); 313/1 (protecționismul); 313/3 (excesul de putere privind actele permissive); 314 (tănuirea unui act de corupție ori a unui act conex acestuia sau neluarea măsurilor de rigoare); 314/1 (neasigurarea măsurilor de protecție a funcționarului public); 315 (primirea de recompensă nelegitimă sau de folos material); 316 (neîndeplinirea cerințelor legitime ale deputatului în Parlament); art. 291/2-291/9 (contravenții din domeniul spălării banilor și finanțării terorismului).

De menționat că, până în luna iunie 2016, Centrul a examinat de asemenea contravențiile prevăzute la art. 313/2 (nedeclararea conflictelor de interese). Prin *Legea nr. 134 din 17.06.2016*, soluționarea cauzelor contravenționale privind conflictele de interese a fost trecută în competența Autorității Naționale de Integritate.

1.5. Probleme și factori de risc

În perioada de raport, în activitatea de prevenire și combatere a corupției și spălării banilor au fost constatate unele probleme și factori de risc de ordin legislativ, privind nerespectarea de către autorități a cerințelor legislației anticorupție, precum și legate de asigurarea tehnico-materială.

Astfel, în domeniul prevenirii corupției, una din deficiențele majore întimpinate de experții CNA a fost parvenirea de la autorități a solicitărilor privind efectuarea expertizei anticorupție cu încălcarea termenului de 10 zile. Cel mai des asemenea solicitări au venit din partea Cancelariei de Stat, Ministerului Finanțelor, Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

În domeniul combaterii actelor de corupție s-au stabilit următoarele probleme:

- Ofițerii CNA se confruntă în prezent cu problema lipsei mijloacelor tehnice speciale moderne, aplicarea cărora ar permite sporirea eficienței în realizarea măsurilor speciale de investigații.

Este vorba despre uzura tehnicii de recepție-emisie video și audio, care este învechită și depășită, atât fizic, cât și moral.

- O altă problemă majoră cu care s-au confruntat ofițerii CNA a fost faptul că cetățenii care au devenit victime ale atentatelor corupționale nu au denunțat aceste infracțiuni din motivul că actualmente lipsește un mecanism eficient pentru apărarea petiționarilor.

În acest sens, au fost stabilite mai multe cazuri de clasare a dosarelor penale și achitare de către instanța de judecată a suspectilor, iar ulterior în privința părților vătămate s-au inițiat campanii de intimidare și răfuială.

- În cadrul investigării legalității desfășurării achizițiilor publice, s-a stabilit problema legată de lipsa unei expertize independente privind achizițiile publice.

Din acest motiv, este imposibil de format probatoriul necesar pe dosarele penale și de demonstrat prejudiciul cauzat statului prin abuzurile comise de factorii de decizie la organizarea ilegală a licitațiilor publice, privind corectitudinea elaborării caietelor de sarcini pentru procedurile de achiziții și pentru recepționarea bunurilor și serviciilor, mai ales în domeniile social-vulnerabile (sănătate, aparate medicale, drumuri, sisteme de apă și canalizare etc.).

În domeniul urmăririi penale actualmente CNA se confruntă cu următoarele deficiențe:

- În procedura unui ofițer de urmărire penală al CNA se află în mediu 15-20 de dosare penale complexe de corupție, fapt care a dus la supraîncărcarea acestora cu un volum semnificativ de lucru.

Problema dată constituie un factor de risc major pentru realizarea calitativă a sarcinilor stabilite față de ofițerii de urmărire penală privind examinarea în termeni rezonabili, obiectiv și sub toate aspectele a cauzelor penale.

- O altă dificultate o constituie includerea ofițerilor de urmărire penală ai CNA în grupurile de lucru pe dosarele aflate în procedura Procuraturii Anticorupție.

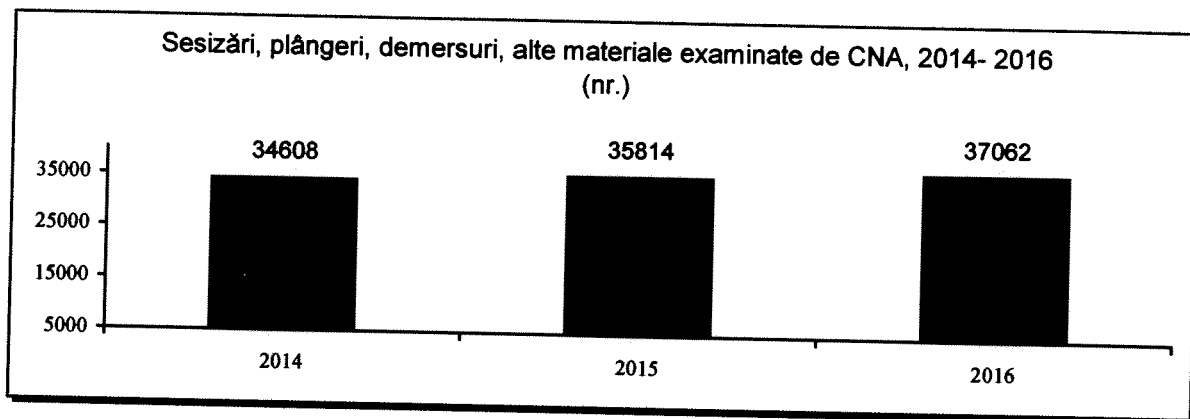
Din acest motiv, ofițerii de urmărire penală ai CNA, deseori, nu se isprăvesc cu cercetarea în termeni rezonabili a dosarelor de corupție care se află în procedura lor (după cum s-a menționat mai sus, numărul dosarelor este impunător).

CAPITOLUL II
DEPISTAREA, CONTRACARAREA ȘI CERCETAREA
INFRAȚIUNILOR DE CORUPȚIE ȘI A CELOR CONEXE CORUPȚIEI

2.1. Examinarea sesizărilor, plângerilor și petițiilor cetățenilor

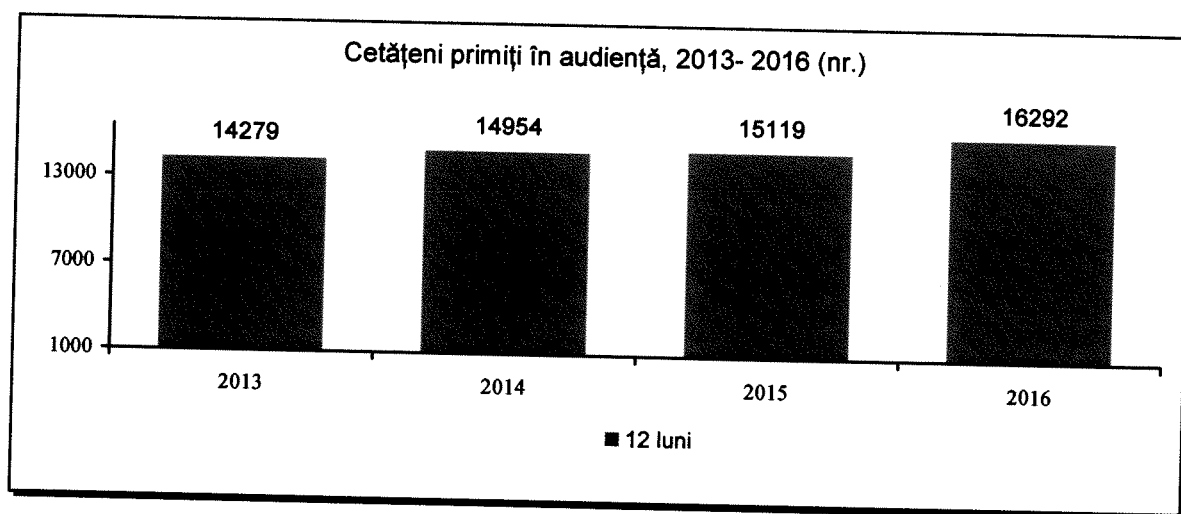
În anul 2016, ofițerii CNA au examinat 37062 sesizări, plângeri, demersuri, petiții și alte materiale, acest indiciu fiind în creștere cu 4% față de perioada similară a anului precedent.

În ultimii ani, se constată o creștere medie anuală de circa 1250 de adresări și alte materiale examinate de CNA.

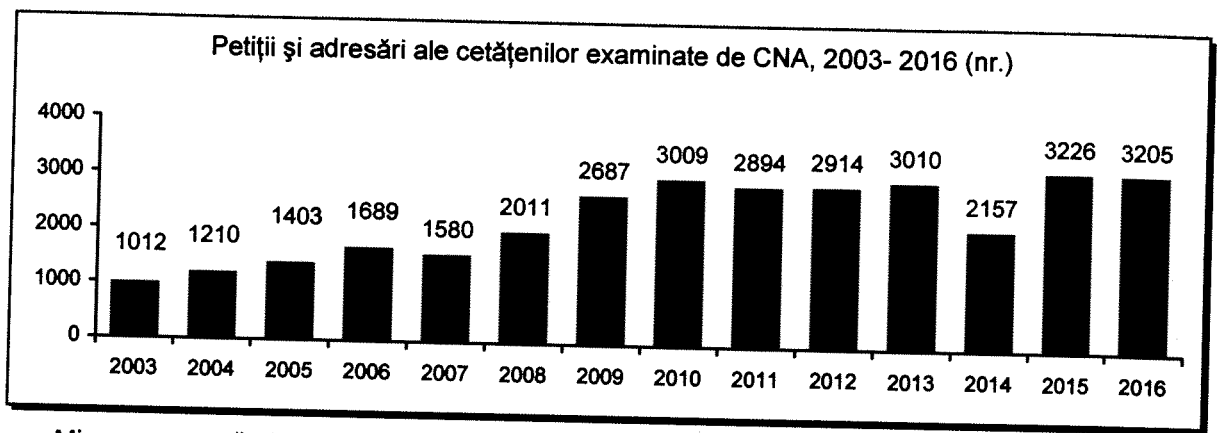
În perioada de raport, în cadrul acțiunilor de investigare a infrațunilor, ofițerii CNA au primit în audiență 16292 de cetățeni, în creștere cu 8% sau 1173 față de perioada similară a anului precedent.

În mediu, anual, numărul cetățenilor primiți în audiență de colaboratorii CNA se majorează cu 3% sau cu circa 450 de cetățeni pe an.

În anul 2016, au fost recepționate și examinate 3205 petiții și adresări ale cetățenilor privind încălcarea drepturilor legale ale petiționarilor de către funcționarii publici la examinarea cererilor, precum și dezacordul cu rezultatele soluționării plângerilor și deciziile adoptate pe marginea acestora de către instituțiile publice.

Analiza datelor statistice denotă că, în perioada 2003-2016, numărul petițiilor și adresărilor parvenite de la cetățeni pe adresa Centrului a fost în general în creștere. Astfel, din 2003 până în 2009, numărul petițiilor s-a majorat de 2,5 ori, iar din 2010 până în 2016 s-a majorat cu circa 20 la sută. Aceste date demonstrează sporirea continuă a încrederii cetățenilor față de Centru.

Micșorarea numărului petițiilor remise prin poștă în anul 2014 se datorează creșterii cu 45% a numărului adresărilor cetățenilor în anul respectiv prin intermediul Liniei anticorupție.

În anul 2016, din străinătate au fost recepționate 297 de petiții și adresări. În special, petițiile au parvenit de la cetățenii și organizațiile aflate în așa țări precum: Italia, Anglia, România, Ucraina, Rusia, Germania, alte state europene.

Cu referire la statutul reclamațiilor s-a constatat, că în majoritatea cazurilor petiționarii înaintează plângerile asupra abuzurilor și acțiunilor ilegale ale polițiștilor, avocaților, procurorilor, judecătorilor, executorilor judecătorești, angajaților primăriilor, instituțiilor și organizațiilor care prestează servicii publice sau sociale populației, în special din domeniile construcțiilor, transportului, telefoniei mobile, energiei, alimentației, serviciilor comunale, bancare.

Printre faptele cel mai des invocate de către petiționari au fost:

- încălcarea legislației de către factorii de decizie din cadrul organelor administrației publice locale din raioanele țării, în special în parte ce ține de administrarea loturilor de teren cu încălcarea legii și construcțiilor neautorizate;
- gestionarea ilegală, utilizarea contrar destinației sau delapidarea mijloacelor publice de către factorii de decizie din cadrul instituțiilor și organizațiilor;
- încălcarea drepturilor cetățenilor de către colaboratorii inspectoratelor de poliție raionale la examinarea cererilor și plângerilor ;
- comiterea acțiunilor ilegale și emiterea ordonanțelor neîntemeiate de către procurorii din cadrul procuraturilor raionale la efectuarea urmăririi penale și examinarea plângerilor cetățenilor;
- încălcarea de către judecători a drepturilor cetățenilor și a normelor procedurale stabilite, la examinarea cererilor în instanțele de judecată;
- dezacordul cu rezultatele examinării cererilor, plângerilor și petițiilor de către autoritățile publice centrale și locale.

Din numărul total de petiții, 10% au fost anonime. În cele mai dese cazuri, petiționarii motivează aceasta prin teama de răfuială din partea funcționarilor publici reclamați.

În rezultatul examinării faptelor expuse în petițiile adresate de cetățeni, 6% din acestea s-au adeverit, în temeiul adresărilor respective fiind pornite dosare penale.

În 16% din petiții au fost expuse probleme examinarea și soluționarea cărora nu a fost în competența Centrului. În majoritatea din petițiile date au fost consemnate abuzuri și alte încălcări de lege comise de polițiști, procurori și judecători și alte organe de drept la examinarea plângerilor cetățenilor și efectuarea urmăririi penale. Petițiile respective au fost remise conform competenței Procuraturii Generale, procuraturilor raionale, Ministerului Afacerilor Interne, Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiției.

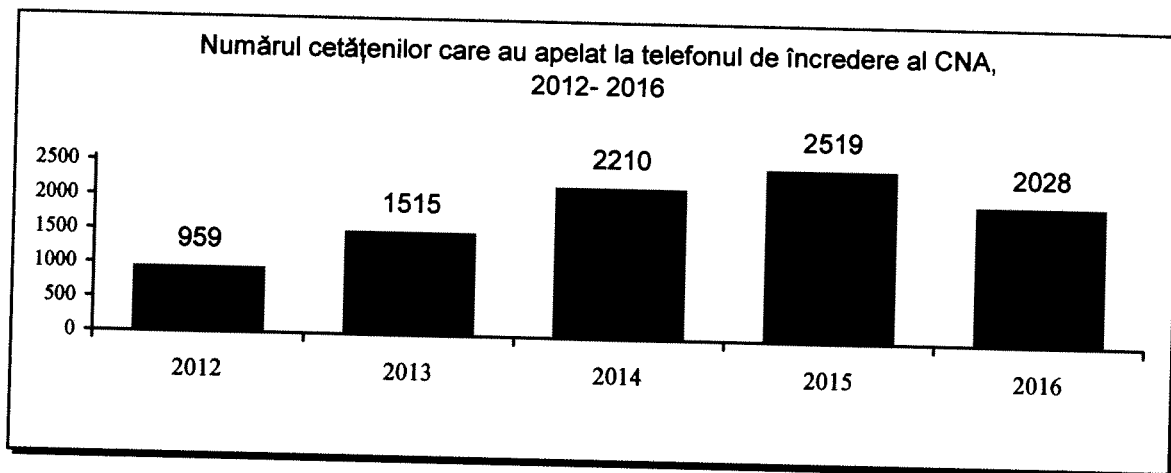
Totodată, 3% din petiții au parvenit repetat. În mare parte, acestea reprezintă adresările anterior examinate de CNA, în cadrul cărora petiționarii au fost informați că examinarea faptelor expuse în petiții este în competența altor organe (în special a Procuraturii sau MAI). Cu toate acestea, petiționarii repetat s-au adresat la CNA, motivând prin faptul că nu au încredere în alte organe de drept, precum Procuraturile sau Inspectoratele de Poliție raionale.

Linia națională anticorupție

În anul precedent, la Linia națională anticorupție (0-800-55555), au fost recepționate și examinate 2028 de apeluri ale cetățenilor.

În perioada 2012-2015, numărul apelurilor cetățenilor la Linia națională anticorupție a CNA a fost în creștere în mediu cu 40% anual sau cu circa 500 de apeluri pe an.

În anul 2016, s-a atestat o scădere a apelurilor, fapt care se explică prin implementarea și dezvoltarea largă în toate ministerele și alte autorități publice a liniilor anticorupție sectoriale, care sunt popularizate atât prin intermediul Internetului (paginile WEB ale ministerelor), cât și prin plasarea anunțurilor nemijlocit la oficiile instituțiilor publice, transport, panouri publicitare etc.

Din totalul apelurilor recepționate la Linia națională anticorupție, în 6% din ele s-au prezentat informații despre comiterea infracțiunilor.

În celelalte cazuri, cetățenii s-au referit la alte probleme, în special de ordin social, soluționarea cărora este în sarcina altor instituții, precum: calitatea nesatisfăcătoare a serviciilor publice prestate de către APL, alte instituții și organizații (preponderent cele de nivel municipal), probleme de ordin organizatoric în activitatea diferitor organe ale APC (în special: din învățământ, medicină, poliție, procuratură, judecătoria).

De asemenea, au fost înaintate plângeri care țin de relațiile de muncă, civile, protecția familiei, construcții neautorizate.

Totodată, la examinarea petițiilor, s-a stabilit problema necunoașterii de către cetățeni a legilor și actelor normative care reglementează problemele invocate în petiții, a drepturilor sale de bază în relațiile cu funcționarii publici.

În multe din petiții, cetățenii interpretează eronat în calitate de acte de corupție orice problemă personală apărută în relațiile cu funcționarii publici, antreprenorii sau alte persoane, inclusiv: adoptarea unei decizii contrară intereselor petiționarului, activitatea neprofesională sau contrară normelor etice ale funcționarilor publici, calitatea joasă a serviciilor prestate de autoritățile locale sau comunale, litigiile de muncă dintre petiționari și antreprenori, diferite litigii procesual-civile, sustragerea prin escrocherie a bunurilor de către persoanele fizice, litigiile de contencios administrativ, raporturile juridice reglementate de legislația fiscală, încălcarea normelor procedurale de examinare a cererilor de către judecători, procurori sau polițiști etc.

În același timp, din motiv de frică de răfuială din partea funcționarilor publici sau pur și simplu ca "să nu-și strice relațiile" cu aceștia, părțile vătămate nu totdeauna și-au dat acordul să participe personal în acțiunile de documentare a actelor de corupție și să depună declarații asupra funcționarilor corupți.

În acest context, în toate cazurile, cetățenii care au apelat la Linia națională anticorupție sau au adresat petiții și plângeri au fost consultați de către ofițerii CNA referitor la procedurile stabilite de examinare a petițiilor și plângerilor, precum și competențele organelor APC.

Analiza petițiilor și apelurilor la Linia națională anticorupție denotă că, în majoritatea cazurilor, cetățenii și-au exprimat încrederea în CNA în calitate de instituție capabilă să combată corupția și spălarea de bani, au consemnat necesitatea existenței, consolidării și dezvoltării capacităților CNA.

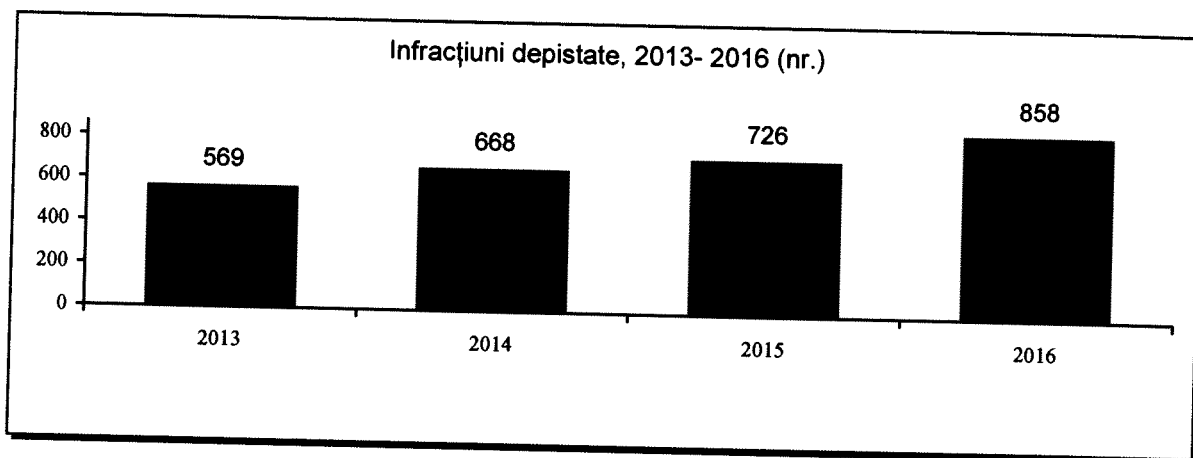
În acest sens, din partea cetățenilor și organizațiilor au fost recepționate permanent scrisori de mulțumire, adresate atât colaboratorilor în parte, cât și instituției în general, pentru nivelul înalt de profesionalism la cercetarea crimelor complexe de corupție și de spălarea de bani, și activitățile de sensibilizare și prevenire realizate.

De asemenea, scrisori de mulțumire și apreciere înaltă a rolului și contribuției CNA în lupta cu corupția și spălarea banilor au fost recepționate de la diferite organizații internaționale și instituții specializate din alte țări.

2.2. Organizarea măsurilor speciale de investigații în scopul depistării și contracarării infracțiunilor de corupție și conexe corupției

În perioada de raport, în rezultatul măsurilor speciale de investigații, ofițerii CNA au depistat și contracarat 858 de infracțiuni, în creștere cu 18% față de perioada similară a anului precedent.

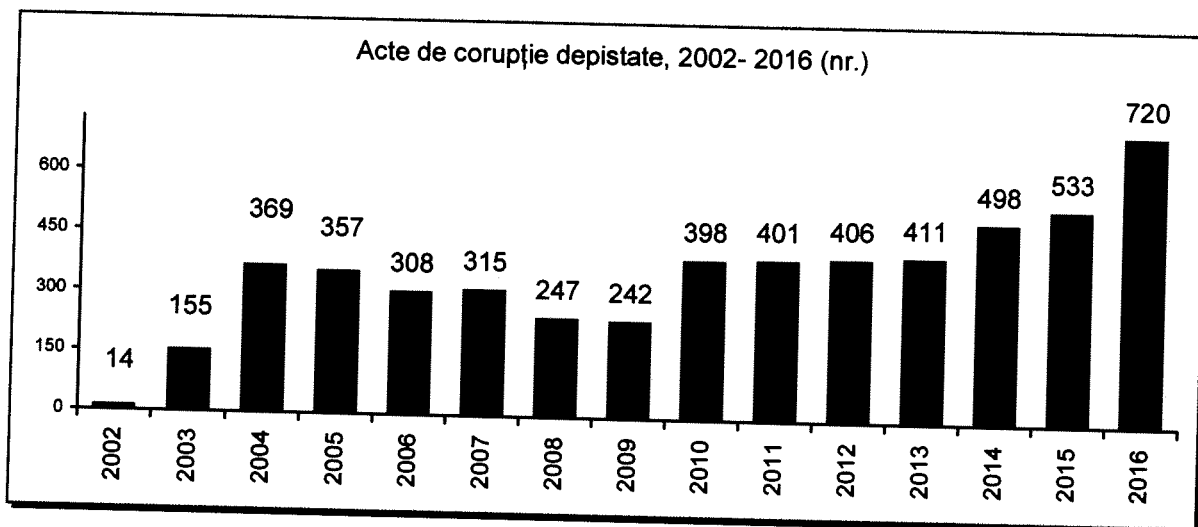
Astfel, analizând datele statistice pe anii 2013-2016, se constată o evoluție în creștere a numărului infracțiunilor depistate de CNA în mediu cu 14% pe an. Acest indiciu este rezultatul sporirii și consolidării capacităților profesionale și experienței efectivului CNA în lupta cu corupția și spălarea banilor.

Categoriile infracțiunilor depistate au constituit:

- infracțiuni de corupție și conexe corupției în sectorul public și cel privat - 720;
- spălare de bani - 32;
- alte crime constatate în procesul cercetării actelor de corupție și spălării banilor - 106 (*dobândirea creditului prin înșelăciune, art. 238 CP; încălcarea regulilor de creditare, art. 239 CP; practicarea ilegală a activității de întreprinzător, art. 241 CP; contrabanda, 248 CP; exercitarea prin samavolnicie a unui drept, art. 352 CP; primirea prin estorcare a remunerațiilor ilicite, art. 256 CP etc.*).

În ultimii ani, evoluția infracțiunilor de corupție și conexe corupției depistate a fost în creștere.

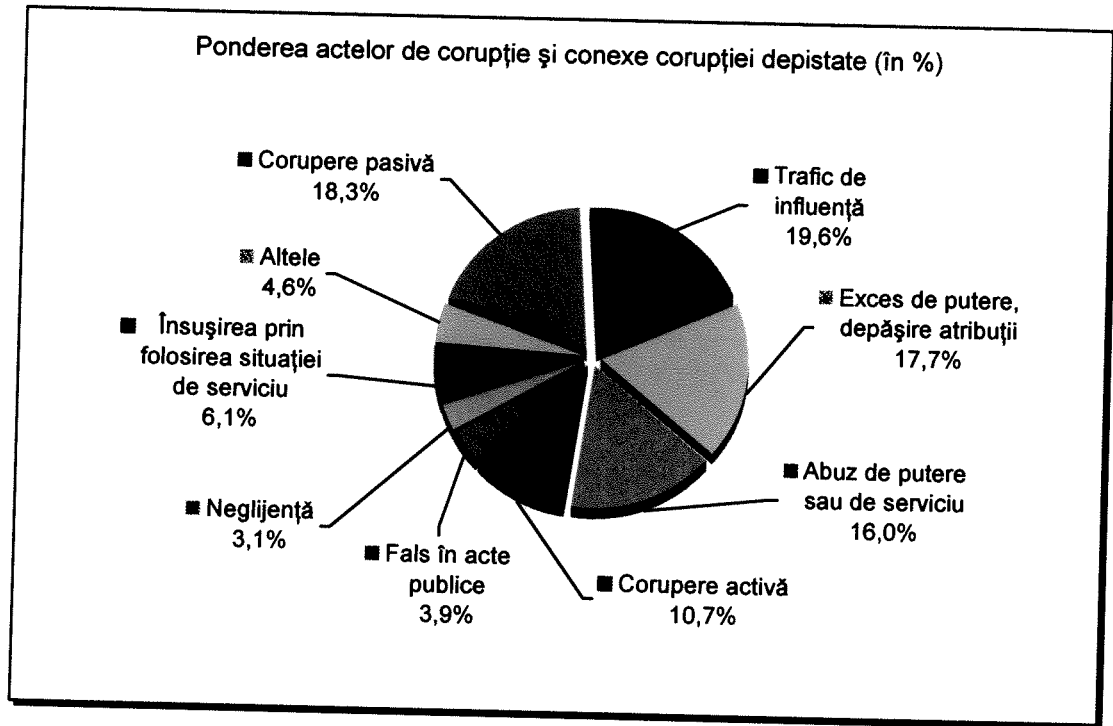
Conform datelor statistice cu privire la activitatea CNA, în anul 2016 numărul total al actelor de corupție și conexe corupției înregistrate a crescut cu 23% față de perioada similară a anului precedent.

Ofițerii CNA au depistat următoarele categorii de infracțiuni de corupție și conexe corupției:

- trafic de influență, art. 326 CP – 137;
- corupere pasivă, art. 324 CP – 128;
- exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, art.328 CP – 124;
- corupere activă, art. 325 CP – 75;
- abuz de putere sau abuzul de serviciu, art. 327 CP – 69;
- însușirea bunurilor prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu folosirea situației de serviciu, art. 190 CP – 43;
- abuz de serviciu, art. 335 CP - 43;

- confecționarea sau folosirea documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false, art. 361 CP – 29;
- fals în actele publice, art. 332 CP – 27;
- neglijență de serviciu, art. 329 CP – 22;
- delapidarea averii străine, cu folosirea situației de serviciu, art. 191 CP – 18;
- îmbogățire ilicită, art. 330/2 CP - 2;
- dare de mită, art. 334 CP - 2;
- falsul în documentele contabile, art. 335/1 CP – 1.

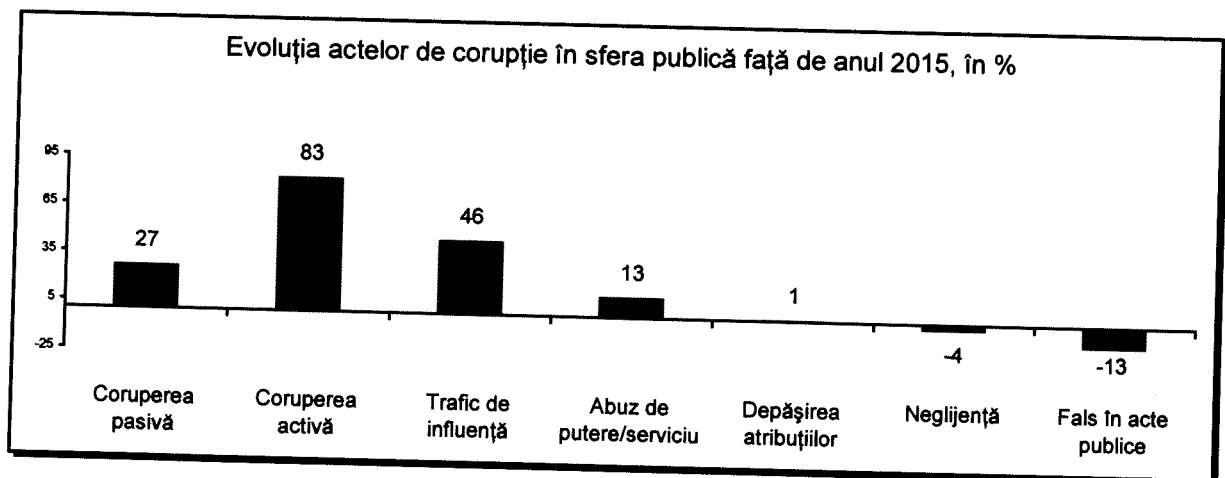
Accentul a fost pus pe relevarea și contracararea cu prioritate a infracțiunilor de corupție cu cel mai înalt grad de pericol social: coruperii pasive, traficului de influență, excesului de putere și depășirii atribuțiilor de serviciu, coruperii active, abuzului de serviciu.

Nivelul corupției în sfera publică a crescut în mediu cu 28%.

Cea mai mare creștere au înregistrat infracțiunile de corupere activă, numărul cărora s-a majorat cu 83% față de perioada similară a anului precedent.

De asemenea, s-a majorat semnificativ numărul infracțiunilor de trafic de influență cu 46%, corupere pasivă cu 27%, abuz de putere și de serviciu cu 13%.

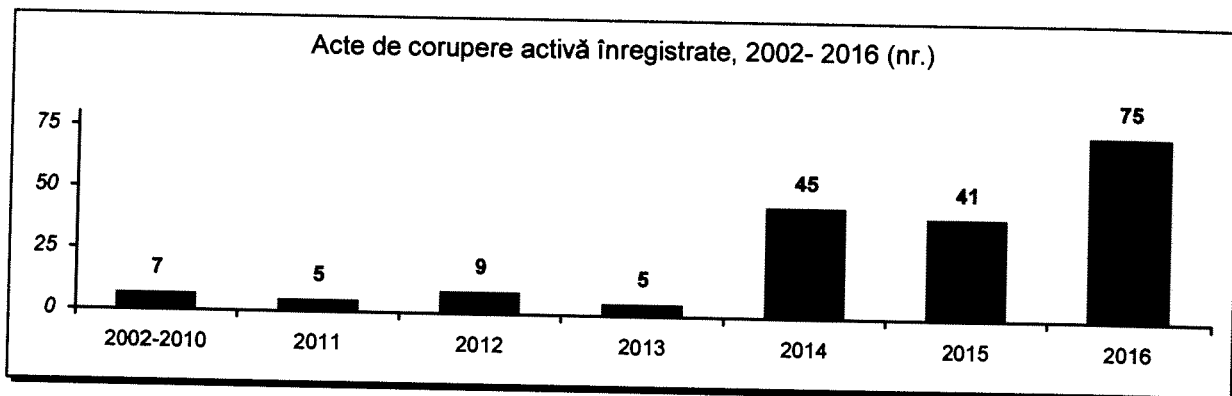
Creșterea numărului actelor de corupere activă se explică prin implementarea eficientă de către CNA a prevederilor Legii nr. 325 din 23.12.2013 privind testarea integrității instituționale.

Astfel, în perioada 2002-2010 au fost înregistrate 7 infracțiuni de corupere activă, în anul 2011 - 5, 2012 - 9, iar în 2013 - 5.

În anul 2014, s-a constatat o creștere de 9 ori a numărului de infracțiuni de corupere activă (45 de infracțiuni înregistrate) față de anul precedent, iar în anul 2015 – 41.

În anul 2016, numărul actelor de corupere activă a crescut cu 83% (75 crime înregistrate).

Ca urmare, constatăm că impactul activității CNA de testare a integrității profesionale a agenților publici, inițiată în anul 2013, a fost semnificativ și a marcat schimbarea radicală a situației privind criminalitatea latentă în domeniul respectiv.

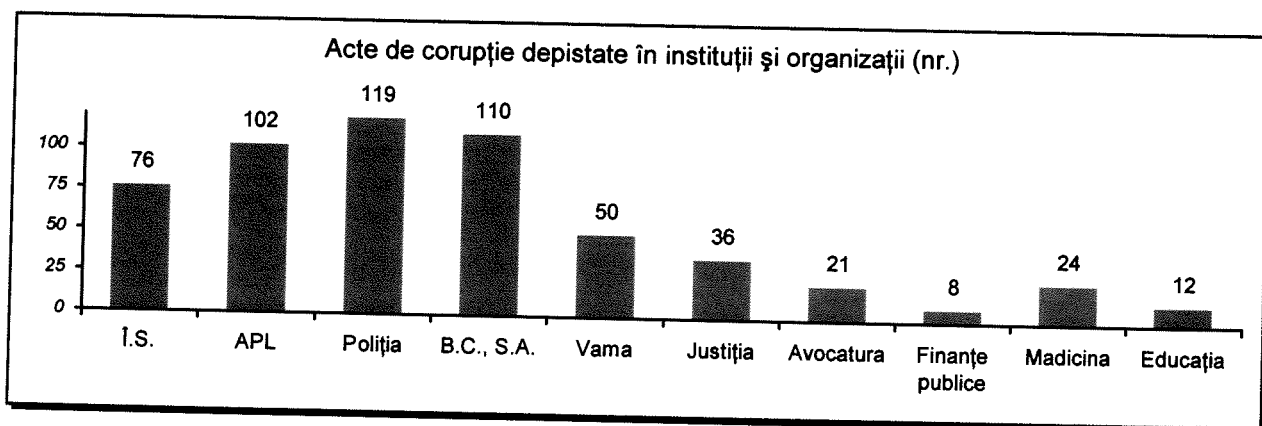

În sectorul privat, numărul total al infracțiunilor de corupție înregistrate a scăzut cu 25%. Astfel, în anul 2016, nu s-a înregistrat nici o infracțiune de luare de mită (în scădere de 6 ori față de anul 2015), iar numărul infracțiunilor de dare de mită s-au micșorat cu 67%.

Totodată, în raport cu anul 2015, în sectorul privat s-a majorat numărul infracțiunilor de abuz de serviciu comise de conducătorii din cadrul organizațiilor comerciale și de prestare servicii (+39%), iar infracțiunile de fals în documentele contabile cu scopul tănuirii unor acte de corupție au rămas la același nivel.

Instituțiile și organizațiile cele mai afectate de flagelul corupției au fost următoarele:

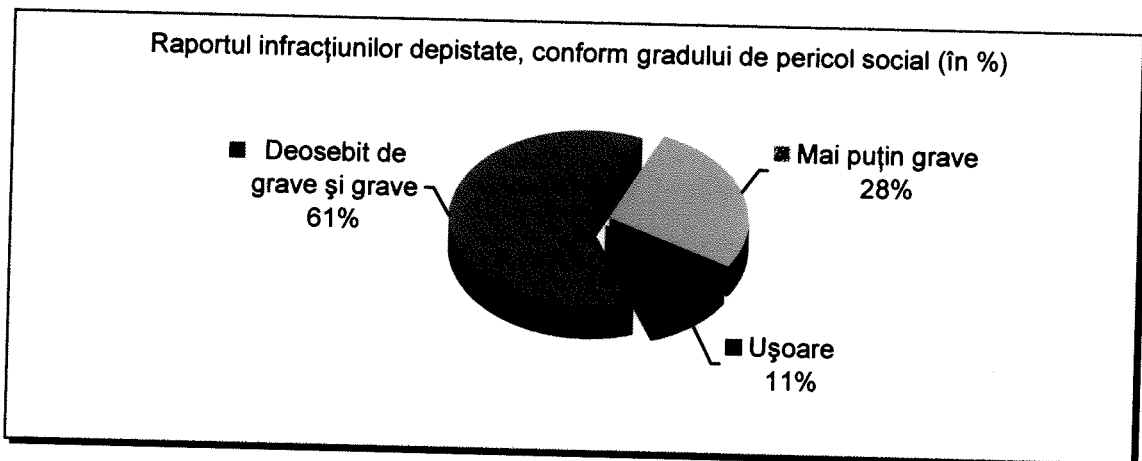
- *justiția - 36 acte de corupție (din ele, 16 au fost documentate în comun cu Procuratura);*
- *procuratura - 1;*
- *avocatura - 21;*
- *oficiile de executori judecătorești - 6 (din ele, 3 au fost documentate de CNA în comun cu Procuratura);*
- *Poliția - 119;*
- *autorități publice locale, primăriile - 102;*
- *Vama - 50 (din ele, 28 au fost documentate în comun cu Procuratura, iar 7 în comun cu Serviciul Vamal de pe lângă Ministerul Finanțelor);*
- *întreprinderile de stat - 76;*
- *instituțiile financiar-bancare, societăți pe acțiuni și cu răspundere limitată – 110;*
- *finanțele publice (cu excepția Vamei) - 8;*
- *instituțiile publice din domeniul agriculturii - 9;*
- *instituțiile publice din domeniul siguranței alimentelor - 5;*
- *medicina - 24;*
- *educația - 12;*
- *instituțiile publice din domeniul construcțiilor – 4 etc.*

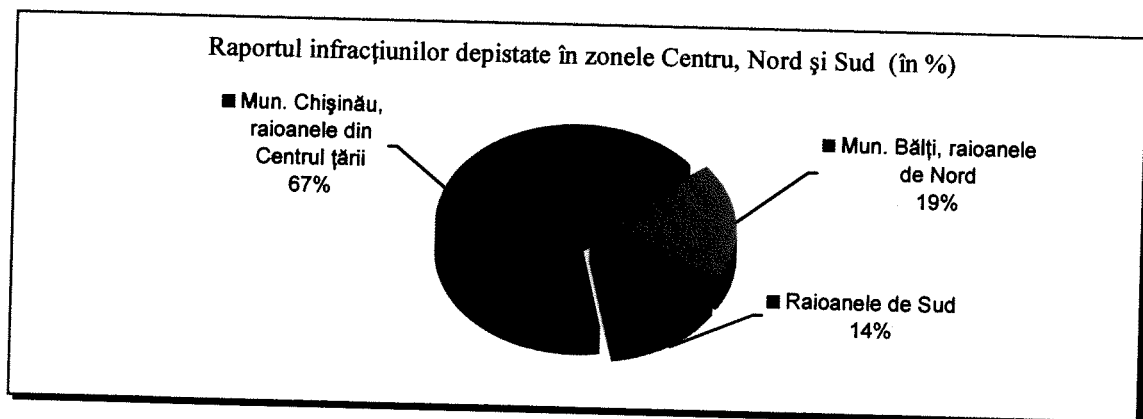
Subiecții ai infracțiunilor de corupție și conexe corupției depistate în sectorul public au fost:

- 21 judecători (inclusiv 16 magistrați reținuți de CNA în comun cu Procuratura);
 - 1 procuror;
 - 2 ex miniștri;
 - 1 conducător de agenție (autoritate publică);
 - 12 conducători de instituții autonome sau teritoriale din cadrul ministerelor și altor autorități publice (inspectorate, centre, inspecții, comisariate, birouri, spitale etc.);
 - 19 conducători de departamente din cadrul ministerelor și altor autorități publice;
 - 1 președinte de raion;
 - 15 primari;
 - 2 experți judiciari;
 - 100 polițiști;
 - 9 ofițeri de urmărire penală;
 - 50 de vameși (inclusiv 28 reținuți de CNA în comun cu Procuratura);
 - 8 persoane cu funcții de răspundere din domeniul ocrotirii sănătății;
 - 8 persoane cu funcții de răspundere din domeniul educației;
 - 64 directori de întreprinderi de stat;
 - 5 controlori fiscali, auditori, revizori.
- În sectorul privat, obstesc și liber profesionist au fost reținuți :
- 21 avocați;
 - 6 executori judecătorești (inclusiv 3 reținuți de CNA în comun cu Procuratura);
 - 74 directori de întreprinderi și organizații din sectorul privat;
 - 137 persoane fizice etc.

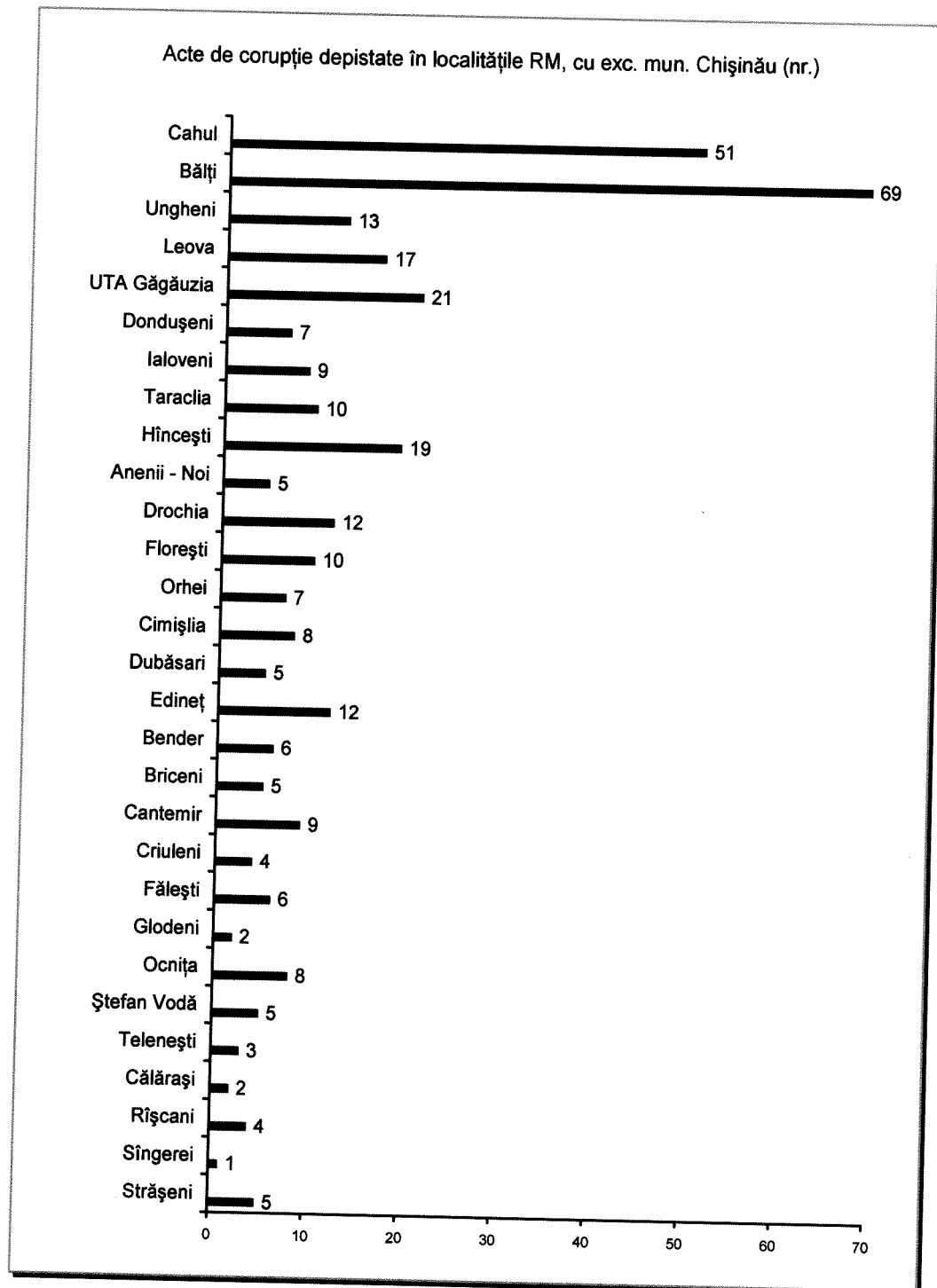
Potrivit criteriului de gravitate, 528 din infracțiunile depistate au fost deosebit de grave și grave, 238 - mai puțin grave, 92 - ușoare.

Din punct de vedere regional, 571 din infracțiuni au fost depistate în mun. Chișinău și raioanele din Centrul republicii, 164 - mun. Bălți și raioanele din Nordul țării, iar 123 - în raioanele de Sud.

Localitățile republicii cele mai afectate de fenomenul corupției au fost: mun. Chișinău - 501 infracțiuni înregistrate, mun. Bălți - 69, raioanele Cahul - 51, Hîncești - 19, UTA Găgăuzia - 21, Leova - 17, Ungheni - 13, Drochia - 12, Edineț - 12.

În colaborare cu alte organe au fost depistate 125 de infracțiuni, inclusiv:

- ◆ în comun cu Procuratura – 98;
- ◆ Ministerul Afacerilor Interne – 20;
- ◆ Serviciul Vamal de pe lângă Ministerul Finanțelor - 7.

Lupta cu corupția în domeniul justiției

În anul 2016, activitatea CNA a fost axată prioritar pe contracararea, în comun cu Procuratura și Consiliul Superior al Magistraturii, a crimelor cu rezonanță socială sporită comise cu implicarea a 27 de judecători - persoane care dețin funcții de demnitate publică, 6 executori judecătorești, 21 avocați, 10 angajați ai instituțiilor din subordinea Ministerului Justiției (Penitenciare, birouri de probațiune etc.), 2 experți judiciari.

Urmărirea penală în privința infracțiunilor de corupție respective depistate de CNA a fost pornită și continuată, în majoritatea cazurilor, de Procuratură.

Dosarele cu rezonanță socială sporită în acest domeniu au fost următoarele:

- Dosarele penale pornite pe faptul spălării banilor în sumă de peste 20 miliarde de dolari proveniți din Federația Rusă, prin sistemul bancar al Republicii Moldova, a fost cel mai complex caz din domeniul justiției documentat în perioada de referință.

Astfel, în rezultatul investigațiilor speciale efectuate în cadrul a 16 cauze penale, pornite pe faptul spălării banilor, au fost reținuți și arestați 15 magistrați și 3 executori judecătorești.

În scopul documentării faptelor infracționale și reținerii suspectilor a fost organizată o operațiune specială de amploare, desfășurată în mun. Chișinău și alte localități ale țării.

Acțiunea dată a fost coordonată cu Consiliul Superior al Magistraturii, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală.

Potrivit informațiilor operative, suspectii au organizat o schemă criminală de spălare de bani, proveniți din Federația Rusă, prin sistemul bancar al Republicii Moldova.

Având în vedere probele concludente acumulate, toți suspectii au fost puși sub învinuire și arestați pe un termen de 30 de zile.

Totodată, pe numele unui judecător și unui executor judecătorec au fost emise ordonanțe de căutare internațională.

- La 23.03.2016, a fost reținut judecătorul din cadrul Judecătoriei Drochia, bănuț de comiterea coruperii pasive.

Pentru reținerea judecătorului, efectuarea perchezițiilor domiciliului, automobilului, biroului de serviciu și percheziției corporale, a fost primit acordul Consiliului Superior al Magistraturii.

Urmărirea penală pe acest caz a fost pornită de Procurorul General, în baza plângerii depuse de o cetățeană a Republicii Moldova, stabilită cu traiul în Italia, care reclama acțiunile coruptibile ale magistratului.

Din actul de sesizare prezentat de Procurorul General și probele administrate rezultă că, la începutul lunii aprilie 2010, judecătorul a acordat petiționarei o consultație, în ordine privată, referitoare la căile și modul de revendicare în instanță a dreptului de proprietate asupra bunului imobil, care constituia obiectul unui litigiu dintre ea și concubinul său. În cadrul acestei discuții, judecătorul i-a comunicat, că o va ajuta să-și recupereze casa și va aranja modalitatea prin care dosarul civil să-i fie repartizat lui, urmând ca detaliile să le discute ulterior. Tot atunci, pentru consultația acordată petiționarei, judecătorul a pretins și a primit 200 EUR.

Peste două zile, în cadrul următoarei întâlniri, magistratul i-a comunicat că pentru suma de 6200 EUR va examina cazul și va adopta o hotărâre în favoarea declarantei.

În aprilie 2014, femeia a transferat din Italia pe numele magistratului suma integrală solicitată, pe care ultimul a ridicat-o și primit-o de la o instituție bancară.

Pe 17 noiembrie 2014, în rezultatul examinării litigiului nominalizat, judecătorul a emis hotărârea judecătorească prin care a dispus recunoașterea după femeie a dreptului de proprietate asupra a 75,26% din valoarea imobilului, însă nu s-a expus și asupra sechestrului care era aplicat asupra imobilului din litigiu.

În continuare, motivând că banii transmiși anterior nu au fost suficienți pentru soluționarea pozitivă a cazului, acesta a pretins de la femeie încă 1000 EUR.

În aceeași zi, s-au inițiat măsuri speciale de investigație, fiind probată și înregistrată convorbirea în care judecătorul confirma faptul primirii sumelor estorcate.

- În sistemul penitenciarelor din subordinea Ministerului Justiției au fost depistate acte de corupție cu implicarea funcționarilor cu posturi de conducere și avocaților.

Astfel, ofițerii CNA au curmat tentativa de trafic de influență comisă de fostul șef al Penitenciarului nr. 5 din Cahul și un avocat, care au fost reținuți în timpul estorcării sumei de 16000 EUR și 13300 USD de la familia unui interlop, condamnat la 18 ani de privațiune de libertate, pentru eliberarea înainte de termen din închisoare.

S-a constatat că, în perioada 2014-2016, bănuții au cerut de la familia deținutului 16000 EUR și 13300 USD, pentru a determina persoanele cu funcții de conducere ai Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției (DIP al MJ) și judecători, să-l elibereze înainte de termen pe condamnat.

Suspectii au declarat că pot obține de la Comisia medicală specială a DIP al MJ certificate fictive în care se atestă o boală gravă de care ar suferi condamnatul, în baza căruia se adoptă decizia de eliberare înainte de termen din închisoare.

- Pentru tentativa de corupere pasivă a fost reținut șeful Biroului de probațiune Dubăsari și consilierul acestuia.

Potrivit cercetărilor efectuate, suspecții au estorcat și primit 200 EUR de la un cetățean condamnat la închisoare cu suspendare, pentru ai permite acestuia să părăsească teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă de 3 luni, fără a fi supus verificării lunare.

Urmare a măsurilor speciale de investigații și acțiunilor de urmărire penală, consilierul a fost prins în flagrant delict, în biroul de serviciu, în momentul primirii banilor transmiși sub controlul CNA.

Ambii suspecți și-au recunoscut vina și au fost cercetați în stare de libertate.

Investigarea abuzurilor în sistemul financiar - bancar

În anul 2016, CNA a continuat investigațiile pe dosarele penale ce vizează abuzurile și delapidările de la Banca de Economii și Banca Socială.

În cadrul cercetărilor, s-au constatat fapte de obținere a creditelor prin înșelăciune, însușirea bunurilor în proporții deosebit de mari, încălcarea regulilor de creditare, abuz în serviciu, spălare de bani, gestionarea defectuoasă a băncilor și obstrucționarea supravegherii bancare.

În total, în cadrul dosarelor respective, 10 persoane au statut de învinuit, 3 de bănuț, iar alte 3 persoane sunt anunțate în căutare, fiind emise mandate de arestare pe numele acestora.

În prezent, 19 dosare deja au fost remise în instanțele de judecată, iar 5 persoane, printre care și fostul șef al BEM Grigore Gacikevici, au statut de inculpat.

Suma totală a creditelor care constituie obiectul investigațiilor în dosarele BEM se prezintă astfel: 1.812.622.912 lei, 23.552.169 USD și 32.414.517 EUR.

În cazul Băncii Sociale, suma împrumuturilor acordate cu încălcarea regulilor de creditare este de 459.900.000 lei, 12.800.000 EUR și 11.400.000 USD.

Reținerile suspecților au continuat și în perioada de raport. Astfel, în iunie 2016, a fost reținut directorul unei întreprinderi pentru dobândirea prin înșelăciune a unui credit în valoare de 1,25 mln EUR de la BEM, acordat în perioada în care șef al BEM a fost G. Gacikevici.

Combaterea corupției în organele APL

În anul 2016, CNA a depistat 102 acte de corupție comise de angajați ai organelor APL, inclusiv 15 primari - persoane cu funcții de demnitate publică.

- În rezultatul investigațiilor efectuate în cadrul a 35 de cauze penale ce vizează infracțiuni de corupere activă și pasivă, comise de angajați ai Primăriei, reprezentanți ai altor autorități publice locale, agenți economici și persoane fizice au fost reținute 12 persoane, printre care șeful interimar al Direcției autorizare și disciplină în construcții a Primăriei mun. Chișinău și specialistul principal al Direcției date.

S-a stabilit că șeful interimar al Direcției autorizare și disciplină în construcții a Primăriei mun. Chișinău (DADC), acționând în complicitate cu specialistul principal al Direcției date, acceptau și primeau sistematic, personal sau prin mijlocitor, bunuri, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu li se cuvin pentru a grăbi executarea unor acțiuni ce țin de atribuțiile sale funcționale.

De regulă, era vorba despre urgentarea semnării proceselor-verbale de recepție finală a unor lucrări de construcție, intermedierea eliberării autorizațiilor de construcție, certificatelor de urbanism.

În urma investigațiilor operative, s-a constatat că pentru serviciile sale șeful DADC mun. Chișinău primea sume cuprinse între 500 lei și 10.000 lei.

Ca rezultat, actele solicitate erau eliberate în câteva zile sau chiar în aceeași zi, iar solicitantul primea pachetul de documente chiar în biroul de serviciu al șefului interimar al DADC, prin omiterea procedurii legale de eliberare prin ghișeul unic.

- În cadrul dosarului de corupție a "Primăriei mun. Chișinău", în care au fost vizați funcționari de rang înalt ai mun. Chișinău și agenți economici, care deja a și ajuns în judecată, cercetările au fost efectuate în termenii cei mai restrânși posibili. Pe banca acuzaților au ajuns 7 suspecți, printre care: viceprimarul Capitalei, șeful-adjunct al Direcției arhitectură și urbanism, vice-pretorul sectorului Botanica, angajați ai Inspecției de stat în construcții, antreprenori economici.

Dosarul Primăriei a fost pornit la 25 martie 2016, pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu și fals în acte publice, ulterior fiind relevate și conexe la acesta alte 9 cauze penale, care au vizat fapte de corupere pasivă, activă și trafic de influență.

În cadrul cauzei penale respective s-a stabilit implicarea mai multor funcționari ai Primăriei municipiului Chișinău în acte de corupție, trafic de influență, depășirea atribuțiilor de serviciu și fals în acte publice.

Potrivit rechizitoriului, funcționarii Primăriei, prin înțelegere prealabilă cu intermediarii, au comis abuzuri, contra sumelor de bani, pentru prestarea serviciilor precum urgentarea perfectării actelor de recepție finală a imobilelor, eliberării actelor pentru schimbarea statutului zonelor terenurilor, privatizării spațiilor nelocative etc.

Infraactorii au estorcat de la antreprenori sume de bani de până la 12000 EUR pentru un proiect.

În cadrul documentării cazului, ofițerii CNA în comun cu procurorii au desfășurat percheziții și audieri, pentru fortificarea probatoriului, colectând inclusiv probe video și audio, fapt ce demonstrează partinitatea învinuiților la acțiunile de corupție imputate.

Lupta cu corupția în domeniul învățământului

În anul 2016, instituțiile de învățământ au fost monitorizate continuu de către subdiviziunile speciale ale CNA. De asemenea, s-au recepționat și examinat mai multe petiții ale cetățenilor, în care, în care au fost reflectate astfel de încălcări precum: folosirea contrar destinației și însușirea mijloacelor publice de către administrația instituțiilor de învățământ, estorcarea banilor ce nu li se cuvin de către corpul didactic etc.

- Măsurile anticorupție în educație au fost intensificate în perioada bacalaureatului.

Ca urmare, au fost depistate și documentate faptele de trafic de influență săvârșite de observatorii Centrului de Bacalaureat din cadrul Liceului teoretic „Elena Alistar” din Chișinău.

Observatorii Centrului respectiv de Bac au promis unor elevi că, prin trafic de influență asupra factorilor de decizie Comisei, vor facilita susținerea examenelor prin asigurarea lor cu căști, prin intermediul cărora le vor fi dictate răspunsurile la teste.

Observatorii au implementat de asemenea schema frauduloasă de susținere a examenelor de o altă persoană în locul elevilor, asigurând falsificarea buletinului de identitate a candidatului.

În urma documentării cazului, ofițerii CNA au stabilit că observatorii au cerut 2700 EUR de la doi elevi ca să le asigure susținerea cu succes a examenelor. Transmiterea banilor a avut loc sub controlul operativ al ofițerilor CNA, iar sumele de bani au fost ridicate în rezultatul perchezițiilor efectuate în birourile de serviciu și domiciliile observatorilor.

- **CNA, în comun cu Procuratura Anticorupție, a depistat aranjarea unor licitații fictive de achiziționare a produselor alimentare pentru școli și grădinițe.**

În cadrul dosarului penal, au fost reținute 16 persoane, inclusiv 9 funcționari publici din cadrul Direcțiilor de Educație Tineret și Sport ai Primăriei mun. Chișinău și alte instituții implicate în desfășurarea licitațiilor și achiziționarea produselor alimentare și 7 reprezentanți ai agenților economici care au participat și livrat produse alimentare instituțiilor publice.

În rezultatul măsurilor speciale de investigații sub acoperire realizate de CNA, au fost pornite 30 de cauze penale pe numele factorilor de decizie ai direcțiilor sectoriale din municipiu și agenților economici implicați.

Potrivit datelor anchetei, procesul de achiziții publice avea loc cu abateri grave de la legislație, prin favorizarea unor agenți economici.

Schema frauduloasă prevedea semnarea contractelor de achiziții de către factorii de decizie ai direcțiilor municipale și agenții economici cu majorarea ilicită a prețurilor ofertelor, astfel încât să fie desemnate câștigătoare ofertele mai scumpe.

Prin înțelegere prealabilă, la licitație participau mai mulți operatori economici, cu diferite oferte de preț, dar care aveau același fondator.

Pentru favorizare, agenții economici achitau funcționarilor publici, lunar sau pentru fiecare licitație în parte, anumite sume de bani.

În procesul investigării cazului, au mai fost depistate și alte ilegalități. Astfel, urmărind scopul obținerii unui profit mai mare în urma executării contractelor încheiate, agenții economici livrau produse de o calitate inferioară celei contractate, care erau utilizate în alimentația copiilor din grădinițele și școlile din raza mun. Chișinău.

În scopul documentării faptelor infracționale ale delicvenților, au fost efectuate peste 40 de percheziții la domiciliile și birourile de serviciu ale funcționarilor publici din cadrul Direcțiilor de Educație Tineret și Sport ale Primăriei mun. Chișinău și agenților economici, la Ministerul Apărării, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Centrul de Sănătate Publică din or. Hîncești.

- În perioada de raport, ofițerii CNA au contracarat infracțiunea de fals în acte publice și tentativa de dobândire ilicită a bunurilor, cu cauzarea de prejudicii în proporții deosebit de mari statului, de către un grup format din cinci persoane, condus de ex-directorul Colegiului Național de Viticultură și Vinificație Chișinău.

Grupul criminal în cauză a comis tentativa de însușire a 5 imobile și 12 hectare de teren care aparțin Colegiului Național de Viticultură și Vinificație Chișinău.

Potrivit rezultatelor investigațiilor efectuate, reținuții au încercat să intre în posesia a 5 bunuri imobile, ce aparțineau Colegiului Național de Viticultură și Vinificație Chișinău, folosind decizii de judecată false.

Aceștia au invocat contracte fictive de vânzare-cumpărare, încheiate în anii '90 cu conducerea Colegiului Național de Viticultură și Vinificație Chișinău, prin care bunurile instituției treceau în proprietatea infractorilor.

Este vorba despre Clădirea Administrativă a Colegiului, Farmacia, Laboratorul, Modulul de păstrare a produselor alimentare și 12 hectare de teren.

Valoarea bunurilor care a constituit obiectul infracțiunii este considerabilă.

Combaterea abuzurilor și delapidărilor de fonduri publice și averii străine

În anul 2016, CNA a relevat și investigat 61 de infracțiuni de însușire și delapidare a bunurilor cu folosirea situației de serviciu de către conducătorii de instituții și organizații.

- Dosarul privind delapidarea ilegală a mijloacelor financiare în sumă de peste 4,5 mln lei de la Î.S. "Gărilor și Stațiile Auto" a avut cea mai mare rezonanță în societate, atât datorită sumei considerabile sustrase de infractori, cât și de caracterul complex al schemei frauduloase aplicate de aceștia.

În cadrul investigațiilor speciale efectuate de CNA s-a stabilit că, între anii 2010 – 2016, mai mulți funcționari ai Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto”, acționând în participație cu factori de decizie din cadrul unei firme de transport prestator de servicii, au introdus în programele informaționale date eronate despre vânzarea biletelor inexistente.

Astfel, s-a creat premisa în temeiul căreia, nejustificat, au fost transferate în conturile bancare ale unui agent economic din Soroca bani în sumă de 4,5 mln lei, astfel cauzându-se prejudiciu în proporții deosebit de mari Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto”.

În rezultatul efectuării perchezițiilor la domiciliile persoanelor suspectate de comiterea infracțiunii respective, 3 persoane au fost recunoscute în calitate de bănuți.

Acest caz se investighează prin prisma art. 191 alin. (5) CP – delapidarea averii străine în proporții deosebit de mari.

- În perioada de raport, ofițerii CNA au curmat tentativa de delapidare a mijloacelor financiare ale C.I.A. „Asito” S.A. în sumă de 9,5 mln lei, sub pretextul achitării unor datorii fictive față de agenți economici.

Astfel, directorul financiar adjunct al ASITO, în complicitate cu alți 4 angajați ai companiei, falsificând un contract fictiv prin care C.I.A. „Asito” S.A. ar fi garantat achitarea datoriilor unui agent economic, au transferat 3,29 mln lei de pe conturile ASITO pe cele ale agentului economic.

În continuarea intenției de însușire și legalizare a mijloacelor financiare, învinuții au organizat încheierea unui contract fictiv dintre agentul economic și o companie offshore, care presupunea achiziționarea unui utilaj specializat în valoare de 564,34 mii dolari.

În temeiul acestui contract, învinuții au convertit suma de 3,29 mln lei în dolari SUA și au transferat-o integral pe conturile bancare deschise în Federația Rusă.

După această schemă, învinuții intenționau să sustragă 9,5 mln lei.

Învinuții au fost reținuți în cadrul dosarului pornit pe faptul tentativei de delapidare în proporții deosebit de mari și spălare de bani și arestați.

De menționat, că trei angajați ai companiei au dat acordul de a colabora cu ancheta și au recunoscut că au acționat în mod criminal la indicațiile superiorilor.

Combaterea infracțiunilor de îmbogățire ilicită

Îmbogățirea ilicită, prevăzută la art. 330/2 CP, care a intrat în vigoare din anul 2014, se caracterizează prin deținerea de către o persoană cu funcție de răspundere sau de către o persoană publică, personal sau prin intermediul unor terți, a bunurilor în cazul în care valoarea acestora depășește substanțial mijloacele dobândite și s-a constatat, în baza probelor, că acestea nu aveau cum să fie obținute licit.

Metodologia de depistare și documentare a acestei categorii de infracțiuni s-a elaborat și implementat de către ofițerii CNA în perioada 2014 - 2015, când au fost cercetate primele infracțiuni de acest gen.

În rezultatul măsurilor speciale de investigații realizate în anul 2016, ofițerii CNA au documentat infracțiunea de îmbogățire ilicită comisă de șeful Direcției generale dezvoltare regională a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

Ca urmare a investigațiilor, s-a constatat că funcționarul deține personal și prin persoane interpose bunuri și mijloace financiare care în cumul au fost estimate la 6 mln lei, valoare care depășește substanțial veniturile obținute de familia sa în perioada 2011-2015.

În fapt, este vorba despre două terenuri din orașul Călărași și municipiul Chișinău, două imobile de lux, a căror valoare de piață depășește 1 mln lei, un automobil de peste 600 mii lei, active financiare la două bănci în valoare de peste 300 mii lei.

Astfel, fiind analizate proprietățile deținute de bănuț în coraport cu veniturile declarate de el și soția sa (1,07 mln lei pentru anii 2011-2015) s-a stabilit că investițiile și achizițiile efectuate depășesc semnificativ veniturile familiei.

Acest fapt demonstrează existența surselor de venit obținute ilegal.

Combaterea abuzurilor în domeniul tehnologiilor informaționale

În perioada de raport, au fost consolidate capacitățile CNA în scopul depistării și documentării infracțiunilor de corupție comise de către angajații instituțiilor și întreprinderilor de stat specializate în aplicarea tehnologiilor informaționale moderne.

- În rezultatul investigațiilor efectuate de ofițerii CNA au fost reținuți funcționari ai Serviciului Tehnologii Informaționale al Ministerului Afacerilor Interne (STI al MAI), care, prin abuz în serviciu, corupere activă și pasivă, au creat scheme infracționale de corupție în procesul de monitorizare a traficului rutier.

Astfel, s-a constatat că, persoanele publice reținute din cadrul STI al MAI, au comis actele de corupție prin utilizarea unei scheme bine determinate de eliminare din Sistemul Informațional Automatizat al MAI a informațiilor relevante despre contravenții.

Din Sistemul Informațional au fost excluse, în mod fraudulos, punctele de penalizare contravenționale, recalificate contravenții, constatate de camerele de supraveghere, în scopul aplicării unor amenzi mai mici, precum și au fost anulate unele încălcări constatate de Centrul de Monitorizare.

- CNA a documentat faptele de eliberare ilegală a 40 de permise de conducere de către Secția Înregistrare a Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto a Î.S. „CRIS REGISTRU” (SÎTCCA) din cadrul Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor.

Operațiunea dată a avut loc în cadrul mai multor cauze penale pornite pe faptul traficului de influență, exprimat prin transmiterea funcționarilor publici din cadrul SÎTCCA a Î.S. „CRIS REGISTRU”, prin intermediari, a sumelor de bani care variau între 300 și 500 EUR, pentru a elibera permise de conducere fără participarea solicitanților la probele practice și teoretice sau pentru a favoriza susținerea cu succes a examenelor de calificare.

În cadrul acestor cauze, au fost documentați și reținuți în flagrant angajați ai școlilor auto din mai multe raioane ale țării, precum și persoane publice din cadrul SÎTCCA .S. „CRIS REGISTRU”.

Combaterea abuzurilor în domeniul sportului

Ofițerii CNA au investigat cazul de însușire de către Președintele Federației de Baschet din Moldova a mijloacelor financiare în sumă de 210 mii EUR, investite de un cetățean slovac în construcția unui Complex sportiv multifuncțional în mun. Chișinău.

În cadrul cercetărilor, s-a constatat că, pe parcursul anului 2015, cetățeanul slovac, deținând funcția de administrator al unei companii din Republica Slovacia, a transferat pe contul bancar al Federației de Baschet din Moldova suma de 210 mii EUR, în calitate de avans pentru începerea lucrărilor de proiectare a Complexului sportiv.

Președintele Federației de Baschet, în complicitate cu alte persoane, folosindu-se de situația de serviciu și prin acțiuni de înșelăciune, a comis tentativa de sustragere a mijloacelor financiare în cauză, deoarece nu a obținut titlu de proprietate asupra terenului pe care urma să se construiască Complexul sportiv și nici autorizație pentru construcție.

Combaterea corupției în medicină

În anul 2016, au fost inițiate investigații de amploare întru contracararea abuzurilor comise la stabilirea gradelor de invaliditate de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (CNDDCM).

- În cadrul dosarului penal pornit în temeiul art. 324 CP, s-a constatat că șefii Consiliilor teritoriale au facilitat acordarea gradelor de dizabilitate unor persoane în schimbul sumelor de bani care variau de la 1.000 lei până la 15.000 de lei.

Șefii Consiliilor teritoriale includeau date denaturate în rapoartele de expertizare și în certificatele privind gradul de dizabilitate.

Potrivit informațiilor operative ale CNA, mijloacele financiare colectate de către șefii Consiliilor teritoriale erau transmise persoanelor publice din cadrul Aparatului Central al Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă.

Pentru fortificarea probatoriului, s-au efectuat percheziții în biroul de serviciu al directorului CNDDCM, precum și la locurile de muncă ale șefilor mai multor Consilii teritoriale.

- Pentru estorcarea mitei în sumă de 300 EUR a fost reținut președintele Consiliului Teritorial de Expertiză a Vitalității Dondușeni, responsabil de evaluarea și atestarea dizabilității și incapacității de muncă a locuitorilor din raioanele din regiunea de Nord a țării.

Învinuitul a pretins și primit bani, sub controlul operativ al CNA, bani ce nu i se cuvin în sumă de 300 de euro pentru ai stabili dizabilitatea și incapacitatea de muncă permanentă unui bolnav.

Ca urmare a acțiunilor speciale de investigație și de urmărire penală, funcționarul a fost prins în flagrant delict și reținut

- Pentru comiterea coruperii pasive, ofițerii CNA au reținut în flagrant un medic din raionul Fălești. Medicul a pretins suma de 1000 lei de la un cetățean, pentru a-i elibera concluzia medicală necesară acordării concediului academic.

Reținerea în flagrant a avut loc în incinta spitalului unde activa doctorul terapeut.

Combaterea abuzurilor în domeniul licitațiilor publice

• În rezultatul cercetărilor efectuate, s-a constatat estorcarea sumei de 180.000 EUR de către fostul președinte al Consiliului raional Ialoveni, pentru a favoriza desemnarea unei firme câștigătoare a licitației publice pentru construcția unui Centru de simpozioane a mediului de afaceri european în satul Ruseștii Noi din Ialoveni.

Suspectul a fost anunțat în urmărire generală internațională, iar ulterior s-a predat benevol ofițerilor CNA.

În procesul de urmărire penală, s-a constatat că ex-președintele Consiliului a fost ales manager al proiectului și, uzând de funcția sa, a convins membrii grupului de evaluare a ofertelor să desemneze firma respectivă învingătoare a licitației. Inițial, ex-președintele Consiliului a primit 25.000 EUR, restul sumei urmând să o obțină după finalizarea lucrărilor.

În aceeași perioadă, ex-președintele Consiliului a exercitat presiuni asupra administratorului companiei câștigătoare, determinându-l să deschidă un cont peste hotare pe care să transfere 10.000.000 lei ca, ulterior, să intre în posesia banilor.

• Ofițerii CNA au depistat estorcarea sumei de 200.000 lei de către directorul Î.S. "Stațiunea tehnologică pentru irigare Ungheni" a Agenției „Apele Moldovei și inginerul de sector, pentru vânzarea la un preț avantajos a bunurilor aflate la balanța întreprinderii, prin ocolirea procedurilor obligatorii de licitație stabilite de lege.

Mita a fost transmisă sub controlul CNA, iar reținerea în flagrant delict a inginerului și directorului a avut loc după primirea banilor estorcați.

• Aceiași schemă de corupție a fost depistată de CNA la Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Stînca.

S-a constatat că, în perioada 2011 - 2014, conducerea întreprinderii date a pretins și primit 200.000 lei, pentru comercializarea stațiilor de pompare a apei și a țevilor subterane, fără a organiza licitațiile în modul stabilit de lege.

Pe cazul dat au fost efectuate opt percheziții.

• În rezultatul reținerii persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul Serviciului Tehnologii Informaționale al Ministerului Afacerilor Interne, s-a constatat organizarea de către aceștia a licitațiilor publice fictive.

Astfel, s-a stabilit că factorii de decizie din cadrul STI a MAI au organizat, contra unor sume de bani, câștigarea de anumite companii a licitațiilor publice desfășurate pentru achiziția utilajului necesar pentru monitorizarea traficului rutier în localitățile din raioane.

Pentru săvârșirea abuzurilor în cauză, au fost reținuți, pe lângă persoanele publice din cadrul STI al MAI, și administratorii a trei companii implicați în schemele frauduloase respective.

Combaterea corupției la frontiera de stat

În anul 2016, au fost investigate infracțiuni de corupție comise de 50 de vameși.

Cel mai complex a fost dosarul pornit în privința a 28 de angajați ai punctelor vamale Tudora și Palanca, care au fost reținuți la finele lunii septembrie 2016, pentru tentativa de corupere pasivă.

Printre suspectii reținuți sunt:

- șeful și șeful adjunct al Biroului Vamal Bender;
- șefi de tură;
- șefi de post;
- inspectori vamali.

Reținerile au avut loc ca urmare a unor percheziții de amploare la punctele vamale Tudora și Palanca și la domiciliile bănuțiilor.

În cadrul investigațiilor, CNA a depistat și anihilat scheme infracționale grave de colectare ilicită a mijloacelor bănești de către vameși de la persoanele care transportau produse alimentare agricole spre piața din Ucraina.

În schimbul neefectuării controalelor vamale și neelucidarea eventualelor încălcări, vameșii percepeau taxe ilicite de la călători și antreprenori.

S-a constatat că șeful de tură și inspectorii vamali ai postului vamal Tudora, în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, prin acte coruptibile, sub diferite prețente au pretins, au extorcat, au acceptat și au primit, de la diferite persoane care traversau postul vamal Tudora, mijloace financiare, pe care le-au acumulat, păstrându-le în biroul de serviciu.

În urma controlului inopinat, au fost depistate în dulapul din biroul de serviciu al șefului de tură al postului vamal Tudora sume de bani considerabile în diferită valută.

Verificările operative s-au făcut și la punctul vamal Palanca, unde s-au constatat infracțiuni similare și cu caracter continuu.

Ca urmare a măsurilor speciale de investigații și audierea martorilor, s-a depistat că banii au fost transmiși șefilor de tură, care, la rândul lor, îi transmiteau șefilor posturilor vamale.

În cele din urmă, mijloacele colectate au ajuns la șeful Biroului vamal Bender.

2.3. Cercetarea și finalitatea cauzelor penale

Pe parcursul anului 2016, în gestiunea ofițerilor de urmărire penală ai CNA s-au aflat 2184 de cauze penale (+20% față de anul 2015).

S-au reținut în procedură 1298 cauze, 63 - reluate, iar 440 - parvenite conform competenței de la alte organe.

S-au finisat 612 cauze penale. Din ele, 259 în privința a 325 persoane învinuite au fost deferite justiției, dintre care: 202 cauze penale în privința a 244 de învinuiți le-au constituit cauzele penale pornite pe infracțiunile de corupție și conexe acestora, 8 în privința a 14 învinuiți pe infracțiunile de ordin economico-financiar și restul 49 cauze penale în privința a 67 de învinuiți pe alte categorii de infracțiuni.

Astfel, pentru comiterea infracțiunilor de corupție și conexe acestora, justiției au fost deferiți funcționari din cadrul următoarelor instituții :

✚ administratia publică locală:

- 1 președinte de raion;
- 14 primari și vice-primari;
- 2 consilieri locali;
- 3 secretari ai consiliilor locale din cadrul primăriilor;
- 11 funcționari din cadrul administrației publice locale;

✚ organe de drept:

- 3 avocați;
- 1 executor judecătoresc;
- 1 consilier pe probațiune;
- 38 colaboratori de poliție, inclusiv: 1 șef al Secției urmărire penală, 5 ofițeri de urmărire penală și 32 de inspectori;
- 5 inspectori din cadrul Serviciului Vamal;
- 1 șef de Serviciu din cadrul Instituțiilor Penitenciare, 1 specialist și 1 supraveghetor

✚ instituții de învățământ:

- 6 – conducători a instituțiilor de învățământ superior, mediu și preșcolar;
- 7 – profesori, instructori auto, maiștri, metodiste, studenți;

✚ instituții medicale:

- 2 – șefi de secție din cadrul instituțiilor medicale;
- 1 – președinte al Consiliului Teritorial de Expertiză a Vitalității;
- 1 – medic de familie;

✚ din alte domenii:

- 2 conducători și 2 ingineri din cadrul ÎS;
- 1 director din cadrul ÎS pentru Silvicultură;
- 1 director al Serviciului Piscicol;
- 1 președinte al Consiliului de Administrare al SA;
- 8 funcționari din cadrul ÎS „Cris Registru”;
- 1 șef al Direcției juridice din cadrul unui minister;
- 13 administratori din cadrul întreprinderii private;
- 2 administratori ai insolvenței;
- 1 specialist din cadrul cancelariei de stat;
- 1 asistent social;
- 1 specialist pentru deservirea conturilor bancare a BC;
- 5 contabili-șefi din Î.S., instituțiilor de învățământ, întreprinderi private ;
- 1 inspector de stat în construcții;
- 1 inspector al inspecției financiare;
- 1 gardian din cadrul ÎS;
- 1 secretară de liceu;
- 1 medic veterinar;
- 1 inginer din cadrul SRL;
- 1 vânzător consultat din cadrul SRL;
- 1 student;
- 4 conducători auto din cadrul întreprinderilor private;
- 51 persoane fizice.

Din numărul de cauze penale finisate, 353 au fost încetate din diferite motive, inclusiv 23 - pe motive de nereabilitare (în temeiul art.275 p. p. 4,5 Cod procedură penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție, amnistie și decesul făptuitorului). Totodată, din cauzele penale clasate, 14 au fost clasate în mod repetat.

Din categoria de cauze în care urmărirea penală a fost clasată, 166 cauze penale au fost pornite de Centru și 187 au parvenit de la alte organe de urmărire penală.

De asemenea, în perioada de referință, după efectuarea tuturor acțiunilor de urmărire penală, în 39 cauze penale urmărirea penală a fost suspendată din diferite motive, inclusiv: în 11 - în legătură cu eschivarea învinuitului de la urmărire penală, într-o cauză în legătură cu refuzul extrădării învinuitului, iar în restul 27 - în legătură cu neidentificarea persoanei care a comis infracțiunea. Pentru comparație, în perioada analogică a anului 2015 urmărirea penală a fost suspendată pe 46 cauze, inclusiv pe 13 cauze în legătură cu eschivarea învinuitului de la urmărirea penală).

În anul 2016, 253 de cauze penale au fost conexe la alte dosare (în 2015 au fost conexe 108 cauze), iar 438 au fost expediate conform competenței altor organe (în 2015 au fost expediate conform competenței 125 cauze).

În perioada de referință, în scopul înlăturării cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvârșirea infracțiunilor, ofițerii de urmărire penală ai Centrului au înaintat conducătorilor organizațiilor și întreprinderilor 52 de sesizări (pe parcursul anului 2015 - 45 sesizări).

Finalitatea judiciară a cauzelor de corupție examinate de către instanțele de fond în anul 2016

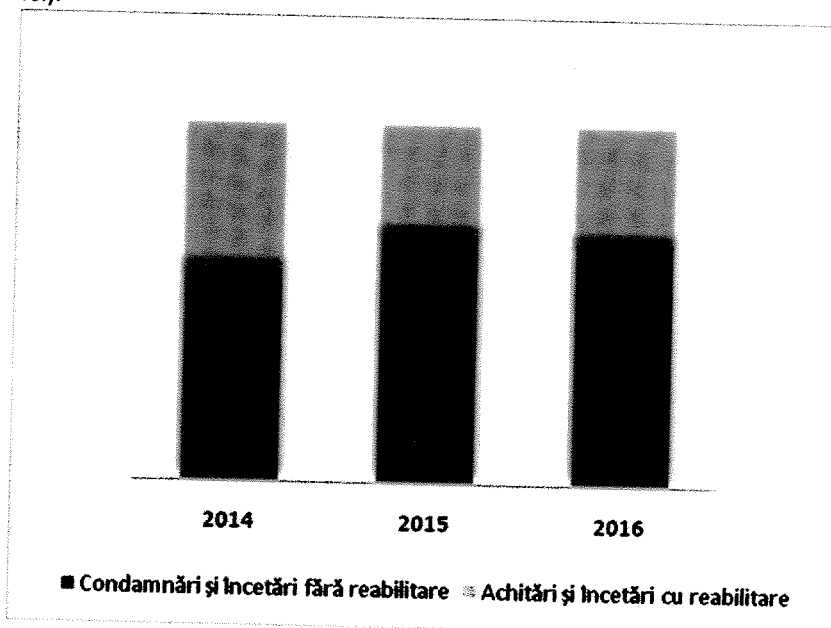
- **Categoriile Infracțiunilor de corupție examinate în instanțe**

Cele mai frecvente cazuri soluționate în instanțele de judecată sunt infracțiunile de trafic de influență (43% în 2016). Cazurile de corupere activă au fost vizate doar în 13% din total cazuri soluționate, pe când cele de corupere pasivă - în 24%. Datele denotă că funcționarii publici, predispuși să declare actele de corupție, sunt în minoritate.

corupere pasivă și luarea de mită	24%
corupere activă și darea de mită	13%
traficul de influență	43%
abuzul de serviciu	14%
delapidarea averii străine cu folosirea situației de serviciu	7%

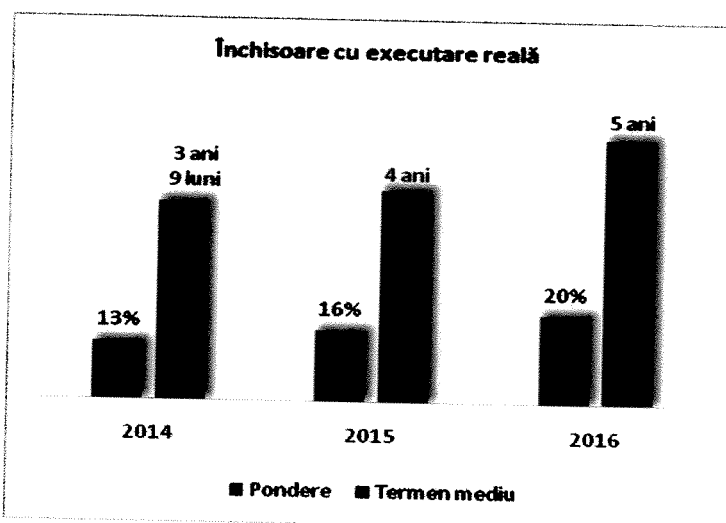
- **Soluțiile adoptate pe dosarele de corupție examinate în instanțe**

În 84% din cazuri, instanțele de fond au adoptat sentințe prin care este stabilită vinovăția inculpaților. În alte 16% din cazuri, în privința inculpaților au fost adoptate sentințe de achitare și de încetare a procesului penal (cu reabilitarea persoanei).

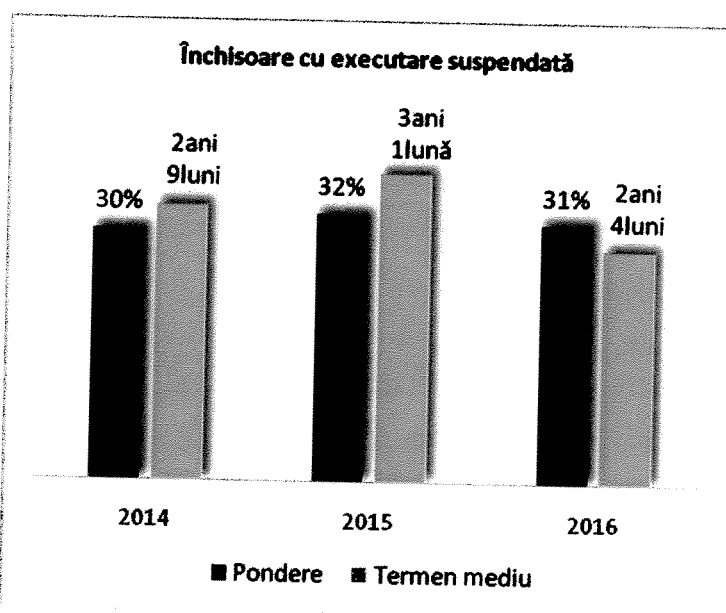
- **Aplicarea pedepselor cu închisoarea**

Închisoare cu *executare reală* a fost aplicată, în fond, în privința a 20% din totalul inculpaților condamnați, respectiv, pentru un termen mediu 5 ani. Comparativ, în anul 2014, închisoarea fără suspendarea condiționată a fost aplicată doar în 13% din cazuri pe un termen mediu de 3 ani 9 luni.

În ce privește pedeapsa privativă de libertate cu *executare suspendată*, nu au fost stabilite fluctuații esențiale. Practic, cota de 1/3 din cazuri s-a menținut atât în anul 2014, cât și în anul 2016.

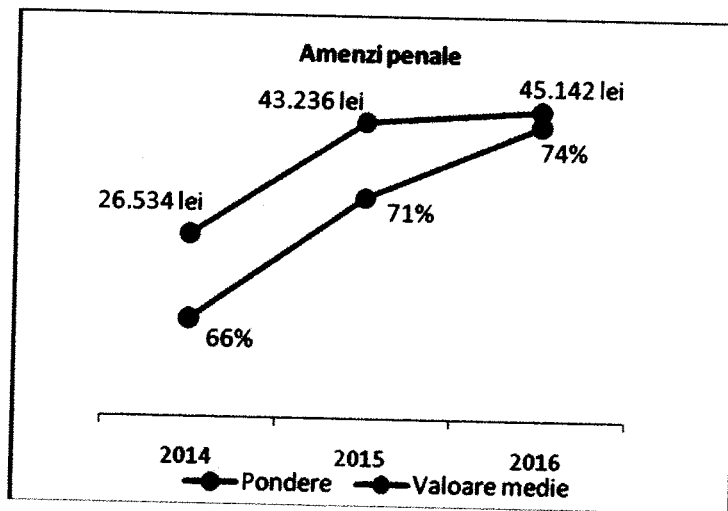
Spre deosebire de rata aplicării, termenul închisorii se află în descreștere, astfel în 2016 a constituit în mediu 2 ani 4 luni, ceea ce este sub nivelul anului 2014 – 2 ani 9 luni.

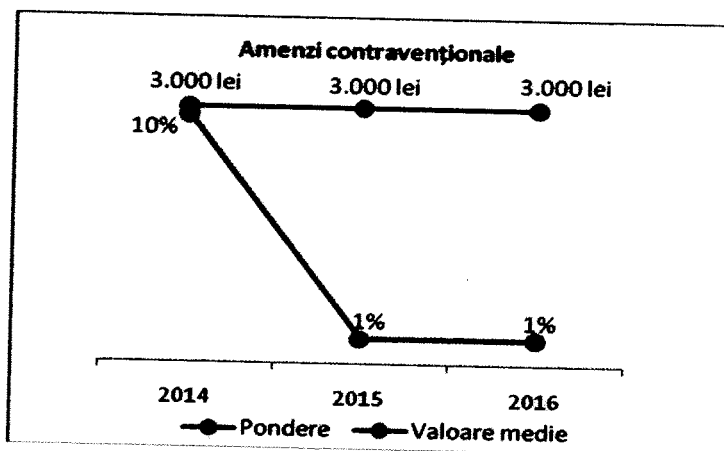
- **Aplicarea pedepselor cu amendă**

Amenzile penale au fost aplicate în 2014 – în 66% din cazurile condamnate, în 2015 – în 71% din condamnări și în 2016 – în 74% (sau cu 8 puncte procentuale mai mult comparativ cu anul 2014 și cu 3 puncte procentuale mai mult comparativ cu anul 2015).

În creștere se află și valoarea medie a amenzilor penale, și anume: în anul 2014 – 26,5 mii lei, în anul 2015 – 43,2 mii lei și în anul 2016 – 45,1 mii lei (sau cu 70% mai mult comparativ cu 2014 și cu 4% mai mult comparativ cu anul 2015). Faptul dat se explică prin modificările Codului penal, efectuate la finele anului 2013, prin care au fost majorate sancțiunile penale pentru infracțiunile de corupție.

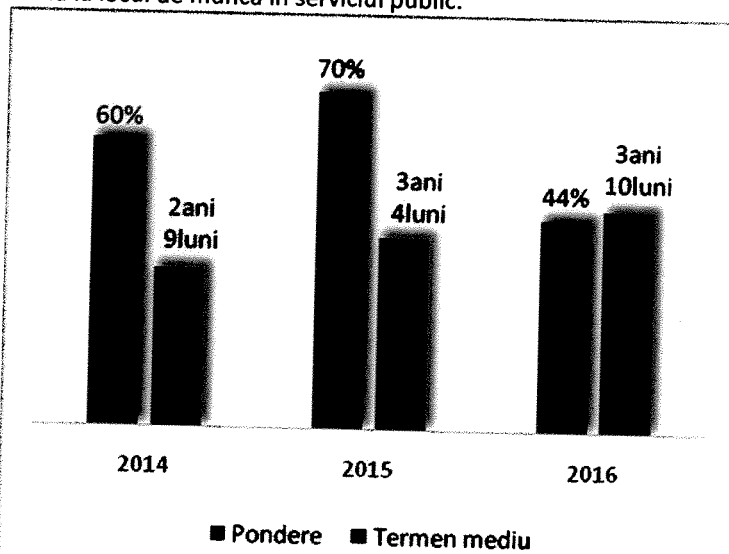
Instanțele judecătorești au aplicat amenzi contravenționale în 2014 – în 10% din cazuri, în 2015 și 2016 – câte 1% din cazuri. Valoarea medie a amenzilor contravenționale a constituit 3000 lei.

- **Aplicarea pedepselor cu privarea de dreptul de a ocupa funcții**

În 2016, 44% din persoanele condamnate pentru acte de corupție li s-a aplicat pedeapsă de privare a dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate. Termenul mediu de privare a drepturilor pentru persoanele condamnate a constituit 3 ani 10 luni.

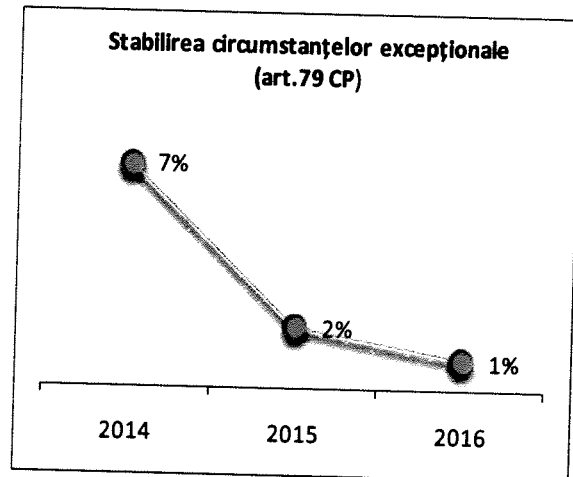
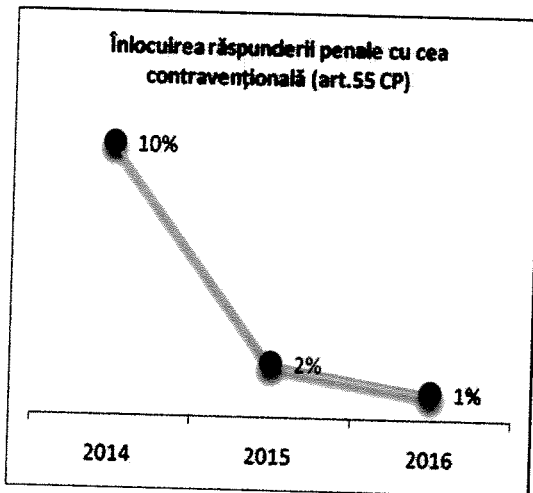
Totuși, datele denotă prezența unei cote semnificative de funcționari corupți în privința cărora nu este aplicată privarea drepturilor de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități. Astfel, mai mult de jumătate din condamnați pot să revină la locul de muncă în serviciul public.

Notă: calculele pentru 2014-2015 se referă la funcționarii publici, iar pentru 2016 include toți inculpații din motivul lipsei datelor privind funcția acestora.

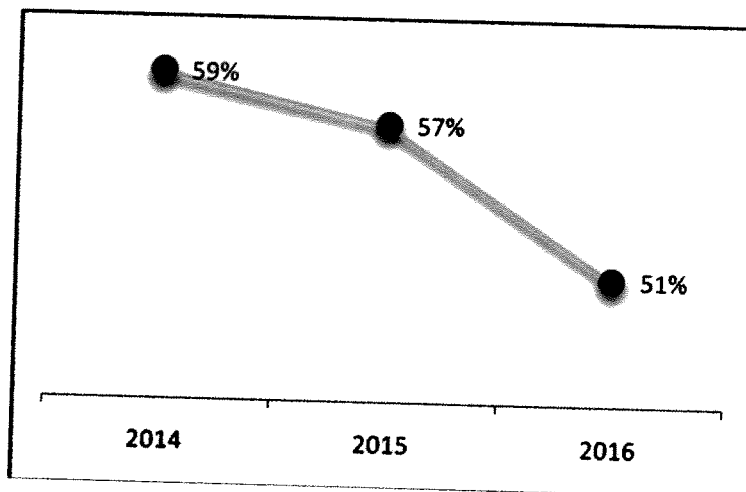
- **Aplicarea pedepselor sub minimul prevăzut de Codul penal**

În 2016, instanțele de fond au dispus, în 1% din cazuri, liberarea de răspundere penală a inculpaților cu tragerea la răspundere contravențională (art.55 CP) și, în alte 1% din cazuri - aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege (art.79 CP) din totalul condamnărilor.

- **Acceptarea de către inculpat a probelor acușării**

În 51% din cazurile pe care a fost stabilită vinovăția inculpaților, instanțele de fond au efectuat examinarea în procedura specială pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și în baza acordului de recunoaștere a vinovăției (art.364¹ CPP și art.80 CP).

În 2015-2016, a sporit numeric cazurile de judecare a cauzelor pe infracțiuni de corupție în procedura simplificată, prevăzută de art. 364¹ CPP, deoarece persoanele reținute în flagrant delict care recunosc vinovăția au o situație mai favorabilă prin procedura prevăzută de art. 364¹ CPP, conform căreia li se reduc cu o treime limitele maxime și minime din sancțiunile prevăzute de lege pentru infracțiunea respectivă a închisorii sau a muncii neremunerate în folosul comunității și cu o pătrime se reduc limitele amenzii, pe când procedura acordului de recunoaștere a vinovăției (art.80 CP) se aplică doar pentru infracțiunile ușoare, mai puțin grave și grave și acordul de recunoaștere a vinovăției permite, pentru individualizarea pedepsei, reducerea cu o treime din limita maximă a celei mai aspre pedepse prevăzută de lege pentru infracțiunea respectivă.

2.4. Asigurarea recuperării prejudiciului cauzat prin acte de corupție și conexe corupției

Prejudiciul stabilit potrivit învinuirii în cauzele penale expediate în judecată pe parcursul anului 2016 a constituit 906.664.479 lei.

S-a aplicat sechestrul pe bunuri imobile și mobile în valoare totală de 709.493.661 lei.

În cadrul urmăririi penale, s-a restituit prejudiciu în sumă de 2.347.186 lei și

CAPITOLUL III PREVENIREA CORUPȚIEI

3.1. Expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative și a proiectelor de acte normative ale Guvernului, precum și a altor inițiative legislative prezentate în Parlament

Expertiza anticorupție

Pe parcursul a 12 luni ale anului 2016, Direcția Legislație și expertiză anticorupție a primit spre avizare și expertizare 1070 de proiecte de acte normative, dintre care asupra a 83 de proiecte au fost trimise răspunsuri conform solicitării, iar 987 de proiecte au fost examinate.

Din 987 de proiecte de acte normative examinate (în anul 2015 - 874) 137 de proiecte au fost supuse avizării (în anul 2015 - 157) și întocmite recomandările necesare, iar asupra a 850 de proiecte au fost întocmite rapoarte de expertiză anticorupție, cu 133 proiecte mai mult decât anul 2015 (în anul 2015 - 717) ceea ce constituie examinarea a circa 10 006 pagini de proiect (în anul 2015 - 7535), fără a lua în calcul nota informativă.

Din numărul total, 850 de proiecte expertizate (în anul 2015 - 717), 394 (în anul 2015 - 376) sunt proiecte de legi, 427 proiecte (în anul 2015 - 315) de hotărâri ale Guvernului și 29 proiecte (în anul 2015 - 26) de acte departamentale.

În rezultatul generalizării activității de expertiză a coruptibilității proiectelor de acte legislative, s-a constatat că din totalul proiectelor expertizate, cu titlu de inițiativă legislativă a deputaților în Parlament, au fost înaintate - 179 de proiecte (în anul 2015 - 220), iar 206 proiecte (în anul 2015 - 147) au fost înaintate de către Guvern și de către alte entități (Banca Națională, Serviciul de Informații și Securitate, Procuratura Generală, Comisia Națională a Pieței Financiare).

Din numărul proiectelor supuse expertizei anticorupție, 364 de proiecte (în anul 2015 - 283) au fost proiecte integrale, 481 proiecte (în anul 2015 - 418) - de modificare și/sau completare și 4 proiecte (în anul 2015 - 9) de abrogare.

Analizând proiectele supuse expertizării, s-a stabilit că circa 29,29% de proiecte (în anul 2015 - 28,3%) nu au fost justificate suficient pentru a fi promovate, iar circa 8,35% (în anul 2015 - 10,6%) nu corespund normelor de transparență în procesul de luare a deciziilor. De asemenea, 52,20% (în anul 2015 - 48,4%) din proiectele implementarea cărora a implicat costuri financiare, nu au oferit o justificare financiară cu efecte juridice, care ar preciza sursa de finanțare. Este important de menționat faptul că anume această abatere reprezintă una din cauzele pentru aplicarea pasivă a legislației.

Efectuând evaluarea în fond a proiectelor supuse expertizei au fost identificați 3118 (în anul 2015 - 2223) factori de coruptibilitate, dintre care: discreții excesive ale autorităților publice - 1286 (în anul 2015 - 814); conflicte ale normelor de drept, norme de trimitere, de blanșetă și norme în alb - 589 (în anul 2015 - 560); formulări lingvistice ambigui - 514 (în anul 2015 - 433); cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor - 306 (în anul 2015 - 132); lipsa sau insuficiența mecanismelor de control - 155 (în anul 2015 - 117); responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare - 138 (în anul 2015 - 107); accesul limitat la informație, lipsa transparenței - 130 (în anul 2015 - 60).

În 263 (în anul 2015 - 172) de proiecte adoptate au fost identificați 746 de factori (în anul 2015 - 358), dintre care au fost acceptați de autorii proiectelor 400 (în anul 2015 - 186), ceea ce stabilește o eficiență a expertizei anticorupție de 53,62 % (în anul 2015 - 51,96%).

Analize

La fel, cu sprijinul Proiectului PNUD a fost realizat un nou studiu privind promovarea intereselor private în proiectele supuse expertizei anticorupție, pentru o perioadă de 6 ani, 2010-2015. La realizarea studiului au fost antrenați experți externi care au calculat că volumul prejudiciilor prevenite cu ajutorul expertizei constituie 190.547.568 lei, iar a celor care nu au fost evitate, în pofida constatărilor expertizei, adică prejudiciul real adus statului este de 104.264.000 lei, prejudiciu care putea fi evitat dacă se ținea cont de recomandările experților.

Lansarea studiului și prezentarea publică a avut loc la 14 decembrie 2016.

Elaborări

În perioada de referință, Direcția legislație și expertize anticorupție a elaborat 6 proiecte de legi, 2 proiecte de hotărâri ale Guvernului și 1 proiect de act departamental. În prezent 2 proiecte de acte legislative sânt în curs de elaborare, și anume:

1) Proiectul de Lege privind modificarea și completarea a 32 de legi, inclusiv a Legii 325/23.12.2013 privind testarea integrității profesionale, în vederea ajustării cadrului legal la cerințele hotărârii Curții Constituționale nr.7 din 16 aprilie 2015. Parlamentul a adoptat Legea nr.102 în lectură finală la 21.07.2016. În conformitate cu prevederile acesteia, datorită volumul mare de modificări și completări operate, la 26.08.2016, Legea 325/23.12.2013 a fost republicată în Monitorul Oficial, cu noua denumire "privind evaluarea integrității

instituționale". Proiectul a fost elaborat în comun cu Ministerul Justiției, ultimul asigurând promovarea în Guvern și Parlament. Implementarea eficientă a testării integrității profesionale reprezintă o măsură prevăzută în Agenda de Asocieri și în Planul Național de Acțiuni privind Implementarea Acordului de Asocieri (PNAIAA).

2) *Proiectul Legii integrității*, care vine să înlocuiască Legea nr.90 din 2008 privind prevenirea și combaterea corupției, fiind, totodată, complementar noii versiuni a Legii 325/23.12.2013 privind evaluarea integrității instituționale. Proiectul a fost transmis Parlamentului, care l-a înregistrat la 15.06.2016 cu nr.267 ca inițiativă a deputaților. Proiectul Legii integrității a fost adoptat în prima lectură la 28.07.2016. Pentru moment, comisia de profil pregătește proiectul pentru a fi votat în lectura a II. Proiectul Legii integrității reprezintă la fel o măsură de implementare a Agendei de Asocieri, inclusă și în PNAIAA.

3) *Proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative, în vederea introducerii sancțiunilor demotivante pentru faptele de corupție și spălarea banilor*. Proiectul a fost transmis Parlamentului, care l-a înregistrat la 15.06.2016 cu nr.268 ca inițiativă a deputaților. Pentru moment, comisia de profil pregătește proiectul pentru a fi votat în lectura I. Proiectul legii în cauză reprezintă o măsură de implementare a Agendei de Asocieri, inclusă și în PNAIAA.

4) *Proiectul de Lege de modificare și completare a Codului penal, prin care au fost incriminate faptele de obținere frauduloasă, utilizare contrar destinației și delapidarea fondurilor din asistență externă*. Parlamentul a adoptat Legea nr.105 la 26.05.2016. Competențele de examinare a acestor componente noi de infracțiuni revin CNA. Proiectul a fost elaborat în baza convențiilor de protejare a intereselor financiare ale UE, a prevederilor Acordului de Asocieri și ale PNAIAA.

5) *Proiectul Hotărârii de Guvern privind desemnarea CNA punct principal de contact pentru Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF)*. Proiectul a fost vizat de OLAF și aprobat în ședința Guvernului din 01.12.2016. Adoptarea unui asemenea proiect constituie o cerință a Agendei de Asocieri.

6-7) *Proiectul de Lege privind recuperarea bunurilor infracționale și Proiectul de modificare și completare a cadrului legal*. Adoptate în l-a lectură la data de 15.12.2016 (inițiativele legislative nr.442 și nr.443). Proiectele au fost elaborate în baza cerințelor Acordului de Asocieri, a Agendei de Asocieri și ale PNAIAA.

8) *Proiectul Hotărârii de Guvern privind Regulamentul cu privire la implementarea programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională, finanțate de Uniunea Europeană* – a fost elaborat de Cancelaria de Stat în comun cu reprezentanții Direcției. Proiectul descrie rolul CNA în prevenirea și investigarea fraudării fondurilor UE, cooperarea cu OLAF în acest sens, precum și asigurarea recuperării fondurilor fraudate/delapidate pe teritoriul Republicii Moldova, conform noilor competențe atribuite prin Legea 105/26.05.2016).

9) *Proiectul de act departamental al CNA pentru aprobarea unei noi Metodologii de efectuare și organizare a expertizei anticorupție*, în conformitate cu prevederile proiectului Legii integrității. Aprobat prin ordinul directorului CNA nr.179 din 17.11.2016.

10) *Proiectul de lege privind denunțarea corupției și protecția avertizorilor de integritate* – este în curs de elaborare. Adoptarea acestui proiect este prevăzută de Agenda de Asocieri.

11) *Proiectul Hotărârii Parlamentului Strategiei Naționale Anticorupție pentru anii 2017-2020 și a Planului de Acțiuni pentru 2017-2020*. Proiectul urmează a fi înregistrat în Parlament.

Necesitatea unei noi Strategii pentru următoarea perioadă, la fel, rezultă din Agenda de Asocieri și PNAIAA.

12) *Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la regimul cadourilor, în conformitate cu prevederile proiectului Legii integrității* – este în curs de elaborare.

Toate proiectele elaborate care încă nu au fost adoptate se regăsesc pe lista priorităților și obiectivelor Guvernului și Parlamentului pentru semestrul II 2016.

Participarea în cadrul grupurilor de lucru

În perioada de referință angajații Direcției au participat la 70 de ședințe și grupuri de lucru.

3.2. Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice

În anul 2016, Secția evaluarea riscurilor de corupție a asigurat desfășurarea/definitivarea procesului de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul a 7 entități publice și a efectuat o evaluare de sistem, fiind totodată monitorizate planurile de integritate.

Evaluarea riscurilor în instituții

- la 4 entități procesul, inițiat în 2015, a fost finalizat cu aprobarea planurilor de integritate (Inspectoratul de Stat al Muncii; Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă; ANSA; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (misiuni diplomatice și oficii consulare). Planurile de Integritate pot fi vizualizate pe paginile oficiale ale acestor entități.

- la 3 entități procesul a fost inițiat în anul curent.

• *Agenția Intervenției și Plăți în Agricultură (AIPA)* – proces finalizat în noiembrie 2016 cu aprobarea planului de integritate. Factori de risc majori: neaplicarea procedurilor anticorupție, inclusiv lipsa mecanismelor

instituționali de raportare a ilegalităților și influențelor necorespunzătoare; deficiența procedurilor privind verificarea/inspecția în teren în perioada pre și post achitare a subvențiilor; deficiențe la aspectul de sancționare a beneficiarilor de subvenții etc.

- *Primăria mun. Chișinău* – finalizată etapa de analiză a riscurilor de corupție și descrise concluziile generale în derularea elaborării planului de integritate. Deficiențe majore: neimplementarea politicilor anticorupție, a recomandărilor Curții de Conturi și a recomandărilor unității de audit intern din cadrul Primăriei, fapt ce determină materializarea riscurilor de corupție. Cadru normativ departamental defectuos sau omiterea intenționată de a reglementa anumite aspecte. Lipsa sancțiunilor dispuse pentru încălcarea normelor de etică și a obligațiilor ce revin funcționarilor în contextul atribuțiilor profesionale etc. În contextul susținerii activității de evaluare a riscurilor de corupție la Primăria mun. Chișinău, în cadrul Proiectului „Consolidarea capacităților CNA de exercitare a funcțiilor de prevenire și analiză a corupției”, implementat de către PNUD Moldova cu suportul financiar al MAE al Norvegiei, a fost elaborat studiu „Impactul corupției asupra bunei guvernări în mun. Chișinău”. Studiu elaborat urmează a fi prezentat CNA, inclusiv recomandări ce urmează a fi integrate în proiectul Planului de integritate a Primăriei mun. Chișinău.
- *Inspectoratul General de Poliție /MAI* – finalizată prima etapă: evaluarea condițiilor (analizat cadrul normativ, interpretate chestionarele aplicate angajaților Inspectoratului Național de Patrulare).
- A fost realizată monitorizarea executării în semestru I/2016 a planurilor de integritate, aprobate de entitățile supuse evaluării riscurilor de corupție în anul 2015. Toate rapoartele de monitorizare sunt plasate pe pagina web a CNA.

Evaluarea de sistem

- În perioada de raport a fost finalizată activitatea de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul sistemului național de achiziții publice, realizată în cadrul Proiectului „Consolidarea capacităților CNA de exercitare a funcțiilor de prevenire și analiză a corupției”, implementat de către PNUD Moldova cu suportul financiar al MAE al Norvegiei. Exercițiul a finalizat cu elaborarea unui raport de evaluare a riscurilor de corupție caracteristici sistemului național de achiziții publice și măsuri recomandate în vederea atenuării acestora. Un aspect novator pentru acest sector, propus în cadrul proiectului, reprezintă *Sistemul de indicatori al fraudei și corupției* pe întreg domeniul de aplicare a procesului de achiziții, indicatori numiți *Steag Roșu (Red Flags)*. În vederea asigurării continuității acestei activități și acordării suportului metodologic entităților publice, CNA și PNUD Moldova a organizat, în perioada 19 mai – 2 iunie 2016, un ciclu de instruire pentru agenții publici din cadrul ministerelor și altor autorități publice centrale cu genericul „Managementul riscurilor de corupție aferente procesului de achiziții publice”.
- A fost elaborat studiul „Managementul integrității în sectorul privat”, activitate asigurată de Centrul Național Anticorupție și PNUD Moldova în cadrul Proiectului „Consolidarea capacităților CNA de exercitare a funcțiilor de prevenire și analiză a corupției”, implementat de către PNUD Moldova cu suportul financiar al MAE al Norvegiei. Suplimentar, experții au elaborat și un Cod de etică, model pentru întreprinderile mici și mijlocii.

3.3. Instruirea și sensibilizarea anticorupție

Instruiri

În anul 2016 au fost organizate și desfășurate: 634 de instruirii anticorupție, cu 14% mai mult în raport cu anul precedent (555 în anul 2015). Audiența toată a fost de 24.725 de persoane, dintre care:

- 12.123 (49%) – agenți publici, în cadrul a 374 de activități de instruire;
- 12.053 (49%) – elevi și studenți, în cadrul a 251 de activități de instruire;
- 549 (2%) – alte categorii (antreprenori, părinți și reprezentanții elevilor) în cadrul a 9 instruirii.

Calitatea instruirilor a fost apreciată prin chestionare anonime de evaluare. Astfel, 95% din respondenți au considerat subiectele abordate ca utile și foarte utile, 93% ar recomanda subiectele predate și altor colegi, iar prestația formatorilor CNA a fost apreciată cu calificativul de „foarte bine” și „bine” în aproape 96%.

Formatorii CNA au fost invitați să predea ore de integritate a funcționarului public în cadrul cursurilor de dezvoltare profesională a agenților publici, organizate de Academia de Administrare Publică. Conform evaluărilor Academiei, pe o scară de la 1 la 3, prestația formatorilor CNA la aceste cursuri a fost apreciată, în mediu, cu 2,64 puncte.

Pentru cei 12.123 agenți publici, 374 de instruirii au fost desfășurate în formatul seminarelor, având ca tematici:

„Considerațiuni generale privind integritatea”, „Integritatea funcționarilor publici”, „Etica și integritatea instituțională”, „Norme de conduită managerială și măsurile de prevenire a corupției”, „Aplicarea noilor prevederi a Legii privind evaluarea integrității instituționale”, „Integritatea profesională”.

Pentru 12.053 de elevi și studenți, 251 de instruirii au fost desfășurate în forma taberelor de vară, training-uri, mese rotunde și lecții publice cu tematica: „Tinerii împotriva corupției”, „Standarde de etică și integritate în

cadrul sistemului educațional”, „Corupția pe înțelesul copiilor”, „EU – pentru educație prin integritate”, „Toleranță zero corupției în cadrul sistemului educațional”.

Pentru 549 de reprezentanți ai altor categorii, cele 9 instruiri au fost desfășurate cu genericul: „Prevenirea corupției în sectorul privat”, „Rolul AOP în promovarea integrității în sistemul educațional”, „Răspunderea juridico-penală pentru faptele de corupție”, „Corupția ucide – învață, nu procura permisul”.

Activitățile de instruire au fost desfășurate în toate cele 3 zone ale țării: centru, nord și sud.

În aceeași perioadă au fost pregătite cursurile pentru APL (25 de raioane) cu genericul „Elaborarea și implementarea Planurilor Strategice de prevenire a riscurilor de corupției la nivel local”.

Campanii de sensibilizare

În perioada de raport au fost continuate și desfășurate un șir de campanii de sensibilizare.

În special, la Campania „EU-pentru educație prin integritate!”, lansată în 2014, în anul curent au aderat 6 instituții noi: Colegiul Financiar Bancar din Chișinău, Colegiul de Medicină din Cahul, Colegiul Pedagogic din Chișinău, Colegiul Pedagogic din Soroca, Colegiul Tehnic Feroviar din Bălți și Colegiul de Industrie Ușoară din Bălți. Astfel, pînă în prezent, 17 instituții de învățămînt au aderat la această campanie inițiată de CNA în comun cu studenții.

Totodată, în cadrul campaniei „EU-pentru educație prin integritate!” a fost organizat un atelier de lucru cu participarea reprezentanților Centrului, Ministerului Educației, Ministerului Justiției, Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, directorilor de licee, grădinițe, dar și cu participarea membrilor organizațiilor neguvernamentale. În cadrul atelierului au fost abordați principalii factori care generează corupția în cadrul sistemului educațional, iar ca finalitate, participanții au elaborat un șir de recomandări pentru subiecții implicați în procesul de studiu.

De asemenea, a fost organizat primul hackathon pentru dezvoltarea soluțiilor IT în domeniul anticorupție. Evenimentul a fost organizat cu susținerea Proiectului PNUD-Moldova și a avut ca scop conceptualizarea și dezvoltarea de soluții inovative de implicare activă a cetățenilor în raportarea actelor de corupției, sporirea transparenței și încurajarea autorităților să eficientizeze rezistența față de acest flagel.

În rezultat, au fost selectate 3 echipe: Open Money, StartInMoldova și COBOT, care pe parcursul a 6 luni, fiind asistate de mentori din partea Centrului Național Anticorupție, au dezvoltat platforme web anticorupție.

În anul 2016, printr-un flash mob fost lansată campania „Descurajează corupția prin denunț”, în vederea sporirii participației cetățenilor în procesul de prevenire și combatere a actelor de corupției prin informare, sensibilizare și conștientizare. De asemenea, în cadrul campaniei, cu implicarea voluntarilor din cadrul diferitor instituții de învățămînt și organizații de tineret, a fost realizat și un spot video.

În comun cu Departamentul Anticorupție al Tinerilor Senatului Studențesc USARB, la punctul de trecere a frontierei de stat Otaci-Mogileov-Podolisk a fost organizată campania de informare „Zero toleranță corupției”, în cadrul căreia, de către colaboratorii Centrului Național Anticorupție și voluntari, cetățenilor le-au fost repartizate materiale informative cu referire la modalitățile de sesizare a instituțiilor specializate anticorupție.

Totodată, la punctele de trecere a frontierei de stat Criva și Sculeni a fost desfășurat „Vernisajul anticorupție”, acțiune care a avut ca scop expunerea lucrărilor plastice cu Linia Națională Anticorupție.

În perioada de raport, cu suportul financiar al PNUD Moldova, a fost lansată o nouă ediție a concursului de desen și pictură „Talentul nu ia mită. Integritatea în imagini”, fiind înregistrate 339 de lucrări ai elevilor din cadrul a peste 22 de instituții de învățămînt cu profil artistic din țară. Potrivit regulamentului, au fost selectați 13 câștigători ai premiului mare și 40 de câștigători ai premiului de consolare, lucrările cărora au constituit baza Calendarului integrității și au fost expuse timp de două săptămâni în cadrul unei expoziții la Muzeul Național de Artă al Moldovei.

De asemenea, în comun cu CNA Studențesc, restul lucrărilor participante la concurs au fost expuse la Biblioteca Publică Onisifor Ghibu.

În contextul Zilei internaționale anticorupție, la cele 14 puncte de trecere a frontierei dintre Moldova, România și Ucraina a fost desfășurată campania de informare anticorupție „Pe aici corupția nu va trece”. Lansarea evenimentului a avut loc simultan în Aeroportul Internațional Chișinău, Aeroportul Otopeni (București) și Aeroportul Borispoli (Kiev). Astfel, peste 20 000 de pliante, tipărite în limba română, ucraineană și engleză cu informații privind faptele ce constituie infracțiuni de corupție în cele trei state, instituțiile specializate anticorupție, cât și modalitățile de sesizare a acestora au fost distribuite de către colaboratorii Centrului Național Anticorupție și de către voluntari călătorilor la intrare în țară, campania fiind realizată cu sprijinul financiar al Fundației Hanns Seidel.

A fost asigurată continuitatea campaniei naționale de sensibilizare a angajaților din sectorul public despre felul în care copii percep fenomenul corupției, lansată în anul precedent. Astfel, au fost distribuite peste 4966 de plicuri cu cărți poștale agenților publici cu funcții manageriale, din cadrul autorităților publice centrale de specialitate, autorităților publice locale și instituțiilor de învățămînt general și universitar.

Formatorii CNA au participat la 12 emisiuni radio și TV, în cadrul cărora au fost abordate subiecte ce țin de integritatea în cadrul sistemului educațional, integritatea agenților publici, raportarea și prevenirea actelor de corupție.

3.4. Testarea integrității profesionale

La 26 iulie 2016 a fost adoptată Legea nr. 102 de modificare a Legii nr. 325 privind evaluarea integrității instituționale, în vigoare începând cu data de 12 noiembrie 2016.

În perioada de referință, au fost desfășurate mai multe măsuri conexe activității de **testare a integrității**. A fost menținută evidența electronică a sesizărilor primite de CNA de la agenții publici referitoare la corupere activă și influență necorespunzătoare (219 denunțuri înregistrate). Totodată, au fost analizate informațiile din mass-media și sesizările primite de CNA, referitoare la corupere activă și influența necorespunzătoare, în vederea identificării domeniilor și agenților publici care urmează a fi supuși testării integrității profesionale în cadrul evaluării integrității profesionale.

Interesele CNA au fost reprezentate în instanțele de judecată de diferit nivel în 41 de litigii apărute ca urmare a rezultatelor testelor de integritate profesională, desfășurate în perioada 01 august 2014 – 16 aprilie 2015 (s-a participat la 157 de ședințe de judecată). După efectuarea măsurilor de testare au fost recuperate mijloacele bănești transmise agenților publici în cadrul testului de integritate profesională în proporție de peste 80 %.

Direcția testarea integrității a asigurat eliberarea certificatelor de cazier privind integritatea profesională a agenților publici entităților solicitante (au fost solicitate doar 219 certificate de cazier – și aceasta în condițiile în care solicitarea acestora este obligatorie pentru entitățile publice la angajarea personalului).

În scopul relansării activității, în conformitate cu Legea 325/2013, au fost elaborate actele normative în vederea ajustării cadrului normativ la prevederile Legii privind evaluarea integrității instituționale, cum ar fi:

- proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la completarea Hotărârii Guvernului nr.411 din 25.05.2010 privind aprobarea Nomenclatorului informațiilor atribuite la secret de stat;
- proiectul Metodologiei de identificare a riscurilor de corupție în cadrul entităților publice, de identificare a agenților publici expuși acestor riscuri și de analiză a factorilor de risc care le generează, în conformitate cu prevederile Legii 102/2016.
- proiectul Regulamentului cu privire la selectarea și desemnarea judecătorilor specializați în controlul judiciar asupra activității de testare a integrității profesionale (în comun cu Consiliul Superior al Magistraturii).

CAPITOLUL IV IMPLEMENTAREA STRATEGIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE 2011-2016

4.1. Progrese și impedimente

Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova 2016-2018 și-a propus ca obiectiv principal creșterea bunăstării, siguranței și calității vieții cetățenilor, care urmează a fi atins inclusiv prin eradicarea corupției și garantarea supremației legii. Una din măsurile stabilite în Programul de activitate al Guvernului 2016-2018 prevede necesitatea evaluării Strategiei Naționale Anticorupție pe anii 2011-2015, extinderea calendarului de implementare a acesteia cu un an și adoptarea noii Strategii anticorupție.

Scopul activității **Serviciului Secretariat al Grupului de monitorizare**, în anul 2016, a fost asigurarea continuității implementării Strategiei Naționale Anticorupție în acest an, precum și în anii următori. Acesta derivă din prioritățile politicilor naționale anticorupție, precum și din angajamentele internaționale ale statului. Astfel, la începutul anului a fost acordată asistența necesară la elaborarea Raportului de evaluare a implementării Strategiei naționale anticorupție pe anii 2011-2015, efectuată cu suportul Fundației Hanns Seidel. La 29 martie 2016 a fost organizată ședința Grupului de monitorizare pentru prezentarea rezultatelor evaluării implementării SNA pe anii 2011-2015 și a proiectelor de Hotărâri ale Parlamentului pentru extinderea termenului de implementare al SNA pentru anul 2016 și pentru aprobarea Planului de acțiuni pe anul 2016 pentru implementarea SNA 2011-2016. Cele 2 hotărâri au fost adoptate de Parlament la data de 12 mai cu nr. 89 și 90.

Pentru a asigura realizarea Planului de acțiuni pentru anul 2016 au fost elaborate 4 Rapoarte de monitorizare privind gradul de implementare al SNA pentru anii 2014-2015, pentru 7, 9 și 12 luni ale anului 2016, care reflectă rezultatele a 32 de autorități publice centrale monitorizate. În vederea monitorizării implementării Strategiei la nivel local a fost elaborat un raport privind implementarea Planului de acțiuni anticorupție la nivel local pe anii 2015-2016. Rezultatele reflectă analiza situației din 28 de consilii raionale care au elaborat Planurile, ceea ce constituie 80% din autoritățile publice locale de nivel II, precum și 66 de rapoarte prezentate de APL de nivelul I. Prin urmare, concluziile raportului demonstrează că acțiunile anticorupție planificate de către autorități la nivel local au fost implementate în proporție de 56%.

În scopul implementării unui cadru de politici anticorupție coerent a fost asigurată corelarea Strategiei Naționale Anticorupție cu alte documente strategice: SRSJ 2011-2016, Strategia securității naționale 2016-2020, Strategiei de Reformă a Administrației Publice. În vederea alinierii politicilor anticorupție naționale la standardele globale au fost cartate Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale ONU 2015-2030, asumate la nivel național și a fost sistematizată informația cu privire la SNA 2011-2016 și activitățile de prevenire realizate de CNA, în procesul de evaluare a Republicii Moldova în cadrul celui de-al doilea ciclu de evaluare al implementării Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției.

Rezultatele aplicării legislației privind prevenirea și combaterea corupției în țară au fost prezentate în cadrul Conferinței Naționale Anticorupție din 12 decembrie 2016, la care, în acest an, au participat peste 120 de persoane. Invitații au avut ocazia să discute asupra mai multor subiecte, precum: Angajamentele internaționale anticorupție ale Republicii Moldova; Evaluarea implementării Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției; Evaluarea implementării Convențiilor civile și penale ale Consiliului Europei împotriva corupției; Prevenirea corupției și promovarea integrității; Descurajarea corupției sistemice; Corupția în administrația publică locală: Primăria mun. Chișinău; Corupția în medicină; Corupția în educație; Influențe gender asupra corupției. În acest an, cu ocazia celebrării Zilei Internaționale Anticorupție, CNA a organizat mai multe evenimente pentru încurajarea unei atitudini civice sănătoase din partea copiilor, tinerilor, jurnaliștilor și funcționarilor publici.

Pentru realizarea obiectivului de e-guvernare al Secretariatului au fost sistematizate necesitățile pentru noua pagină WEB a CNA și a fost lansată pagina în format nou. În vederea digitalizării activității de raportare cu privire la implementarea SNA de către autorități au fost analizate capacitățile tehnice ale soft-urilor de raportare din Macedonia și Croația, fiind efectuată o vizită de studiu la Ministerul Justiției din Croația în scopul stabilirii posibilității de aplicare a softului de monitorizare de către CNA în Republica Moldova. Au fost inițiate lucrările de proiectare a modulului de monitorizare a Strategiei în cadrul programului software „e-integritate”, care urmează a fi lansat pe parcursul anului 2017, cu posibilitatea de acces pentru toate entitățile publice.

4.2 Elaborarea proiectului noii Strategii naționale anticorupție

La începutul anului 2015 a fost lansată Evaluarea implementării Strategiei Naționale Anticorupție pe anii 2011-2015, în rezultatul căreia s-a confirmat necesitatea de a extinde termenul de implementare al Strategiei Naționale Anticorupție pe anii 2011-2015 cu un an. În una din recomandările Raportului de evaluare se menționează „o provocare majoră pentru eficiența noii strategii este stabilitatea cadrului legislativ și instituțional din domeniul anticorupție. Respectiv, prioritatea zero la etapa promovării noului document de politici este de a asigura primordial calitatea și eficiența legislației în domeniu, pentru evitarea ulterioarelor inadvertențe și inconsistențe pe parcursul implementării SNA”. Tocmai de aceea, Planul de acțiuni pe anul 2016, pentru implementarea Strategiei, adoptat prin Hotărârea Parlamentului nr. 90 din 12.05.2016 se concentrează în mare

parte pe adoptarea cadrului legislativ național în domeniu, astfel încât următoarea Strategie să fie axată pe implementarea efectivă a obiectivelor stabilite.

Una din prioritățile pentru acest an a fost elaborarea noii Strategii Naționale Anticorupție pe anii 2017-2020, care odată definitivată a fost prezentată în cadrul evenimentului de lansare a consultărilor publice a SNA 2017-2020 și a fost expus unor dezbateri ample în cadrul a 8 ședințe de consultări, cu participarea a 135 de reprezentanți ai autorităților publice și societății civile. Proiectul Strategiei a fost avizat, fiind operate modificări propuse de autoritățile publice, societatea civilă și consilierii de politici la nivel înalt ai Delegației UE la Chișinău și urmează a fi remis Parlamentului.

Proiectul Strategiei Naționale Anticorupție pe anii 2017-2020 este axat pe 7 piloni de integritate, stabiliți ca prioritari în baza analizei Sistemului Național de Integritate a Transparency International. Pentru a asigura o implementare efectivă, unii piloni plasează responsabilitatea pe umerii mai multor instituții care își desfășoară activitatea în domenii comune. Pentru fiecare Pilon al Strategiei sunt descrise problemele, țintele specifice ale obiectivului 16 de dezvoltare durabilă ale ONU, relevante pilonului, obiectivele specifice, indicatorii de impact, prioritățile pentru depășirea problemelor, rezultatele scontate, indicatorii de rezultat și evaluarea costurilor implementării priorităților fiecărui pilon, care se efectuează de un expert financiar independent.

Cadrul instituțional al SNA 2017-2020 are ca scop consolidarea responsabilității manageriale pentru implementarea politicilor anticorupție. Pentru a monitoriza implementarea Strategiei, vor fi create 3 structuri noi: grupurile de monitorizare, prezidate în comun de Centrul Național Anticorupție și instituțiile responsabile de sector vor fi constituite din miniștrii, șefii instituțiilor responsabile de implementare și reprezentanți ai societății civile. Grupurile de monitorizare vor contribui la crearea unor platforme de supraveghere a realizării angajamentelor stabilite în Strategie, precum și vor stabili prioritățile de intervenție pe sector la nivel național și internațional.

CAPITOLUL V
ANALIZA STRATEGICĂ ȘI OPERAȚIONALĂ A ACTELOR DE CORUPȚIE,
CELOR CONEXE CORUPȚIEI ȘI A FAPTELOR DE COMPORTAMENT CORUPȚIONAL

Perioada de raport este marcată de modificări esențiale în activitatea Direcției generale analitice a CNA, determinată prin suplinirea atribuțiilor acesteia și, respectiv, modificarea structurii organizatorice. În acest sens, a fost ajustat Regulamentul de activitate al Direcției generale analitice sub prisma asigurării realizării atribuțiilor de bază:

- analiza strategică,
- analiza operațională și evidență informațională,
- analiza, monitorizarea și evaluarea politicilor,
- analiză, cooperare anticorupție și anti-fraudă.

▪ **Analiza strategică**

În perioada de referință au fost efectuate **21 de analize strategice** (cu 10% mai mult comparativ cu anul 2015).

Domeniile analizate au vizat preponderent eficiența activității unor autorități publice la gestionarea mijloacelor bugetare și celor provenite din sursele externe, eficienței activităților unor autorități publice și întreprinderi de stat, eficienței gestionării patrimoniului public, examinarea acțiunilor funcționarilor publici de nivel central și local prin prisma legislației anticorupție, eficiența măsurilor anticorupție în sistemul judecătoresc.

În cadrul **administrației publice centrale** au fost supuse analizei – eficiența activității *Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat, Ministerului Apărării, Ministerului Educației, Ministerului Afacerilor Interne (combaterea crimelor economice), Compania Națională de Asigurări în Medicină*, fiind constatată protejarea schemelor de contrabandă și de diminuare a taxelor, favorizarea agenților economici, nedeclararea corespunzătoare a veniturilor și proprietăților, nereguli la efectuarea achizițiilor publice. În soluționarea problematicilor identificate au fost sesizate, în special, Comisia parlamentară juridică, numiri și imunități și Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică.

În ce privește activitatea *Ministerului Educației* și a instituțiilor subordonate au fost identificate unele disfuncționalități de ordin instituțional la capitolul activității asociațiilor părintești, susținerea examenelor de bacalaureat, eficiența liniilor telefonice anticorupție. Totodată, a fost constatată utilizarea ineficientă a resurselor bugetare alocate instituțiilor superioare de învățământ, repartizarea acestora fiind efectuată inechitabil și în lipsa unor studii de fezabilitate corespunzătoare, precum și au fost stabilite unele situații de înțelegere de cartel.

În cadrul **administrației publice locale** a fost analizată activitatea Consiliului mun. Chișinău în domeniul *educației, transport public și căi de comunicație*. A fost scos în evidență faptul că sunt contractați, în mare parte, același grup de operatori, care au legături economice semnificative cu firme delicvente. A fost constatată ineficiența „Listei negre a operatorilor economici” (elaborată de Agenția Achiziții Publice), deoarece persoanele juridice notificate câștigă achizițiile publice schimbându-și doar denumirea. Gestionarea banilor municipali în domeniu se efectuează și în prezența situațiilor de conflicte de interese prin care funcționarii își promovează firmele proprii la obținerea contractelor publice. Interesul acestora decurge și din faptul că, anual, bugetul municipal prevede peste 230 mln lei pentru achizițiile din domeniul educației.

De asemenea, au fost stabilite indicii de fraudare la implementarea de către Primăria Municipiului Chișinău a Proiectului „Reabilitarea străzilor și trotuarelor, crearea locurilor de parcare și modernizarea iluminatului public stradal” (Pachetul1), stabilindu-se că prevederile Caietului de sarcini au fost descurajante și îndreptate spre limitarea numărului de participanți la licitație, iar în cadrul procedurii de evaluare a ofertelor depuse au fost aplicate standarde duble, fiind promovată în mod neargumentat oferta unui operator economic.

Administrația publică locală a fost vizată și la capitolul **gestionării proprietății publice**. Analiza activității a 540 de agenți economici cu capital public de nivel local (întreprinderii municipale și societăți comerciale, unde autoritățile locale dețin cota parte), a stabilit un randament economic negativ per ansamblu, precum și diminuarea semnificativă a valorii capitalului gestionat cu 13% (sau 922 mln lei) în ultimii 6 ani.

Sistemul notarial a constituit, la fel, unul din domeniile cercetate în perioada de raport. Ca rezultat, a fost informată Comisia parlamentară juridică, numiri și imunități și Ministerul Justiției despre accesul limitat la practicarea profesiei de notar, repartizarea acestora disproporțional pe teritoriul republicii, obținerea unor profituri excesive datorită tarifelor notariale stabilite contrar prevederilor legale.

Vulnerabil a fost stabilit și compartimentul **sistemelor informaționale** în cadrul autorităților publice, fie acestea achiziționate din sursele bugetare, fie din surse creditare externe. În acest sens, este de menționat ineficiența cheltuirii a peste 5,9 mln dolari SUA de către CNAS pentru achiziția și mentenanță sistemului informațional „Protecția Socială”, care a depășit cu 30% costul unui proiect similar implementat de către Casa Națională de Pensii Publice a României. Ineficient au cheltuit peste 500 mii dol. SUA, creditați din surse externe, la achiziționarea de către ANSA a două sisteme informaționale în domeniul sanitar-veterinar, care, în final, să fie tergiversată neargumentat implementarea acestora de către beneficiar.

La gestionarea mijloacelor financiare oferite de către finanțatorii externi au fost relevate carențe serioase în implementarea acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Poloneze privind obținerea unui credit de asistență în mărime de 100 ml EURO, stabilindu-se că, urmare a acțiunilor incoerente ale funcționarilor publici responsabili, realizarea proiectului dat a fost compromisă în totalitate.

În mod similar, urmare a lipsei de conlucrare și consecvență în acțiunile întreprinse de către funcționarii publici, au fost relevate deficiențe serioase în implementarea de către Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul agriculturii, finanțate de Banca Mondială și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a Proiectului – Proiectul Agricultura Competitivă din Moldova (construcția Punctelor de Inspecție la Frontieră), constatându-se majorarea neargumentată a valorii achizițiilor efectuate și utilizarea ineficientă a mijloacelor creditare acordate de către Banca Mondială.

Pe punct de prioritate pentru anul 2017, în cadrul analizelor strategice urmează a fi abordate: activitatea Academiei de Științe din Moldova, Departamentului Instituțiilor Penitenciare, instituțiilor superioare de învățământ, interesele aleșilor locali din cadrul Consiliului mun. Chișinău.

▪ Analiza operațională și evidență informațională

În perioada de raport, au fost realizate **187 de analize operaționale** (cu 25% mai mult față de perioada anului 2015) și examinate **201 solicitări de date** din registrele informaționale de stat (cu 50% mai mult față de 2015).

Analizele operaționale au fost realizate în cadrul a 112 cauze penale, 48 de materiale înregistrate în REI-1 și REI-2 și 11 rapoarte de autosesizare.

Astfel, analizele operaționale au fost realizate la solicitarea:

- subdiviziunile CNA - 144;
- Procuratura Anticorupție - 35;
- alte autorități (SIS, BNM, MAI) – 8.

Obiectul analizelor operaționale	Nr. studiilor	Ponderea	Volumul de date analizate
Analiza relațiilor	56	30%	987 legături
Analiza privind posibila îmbogățire ilicită	49	26%	85 funcționari publici
Analiza conexiunilor telefonice	43	23%	1.900.000 înscrisuri
Verificarea candidaților la posturile publice	9	5%	102 persoane
Analiza achizițiilor publice	16	9%	235 achiziții
Analiza mass-media	7	4%	7 articole
Analiza proiectelor de H.G.	5	2%	4 situații de promovare a intereselor
Analiza importurilor și exporturilor	2	1%	3449 declarații
Analiza rulajului financiar	1	0,5%	47 rulaj pe conturi
Total	187	100%	

În cadrul analizelor operaționale pe marginea cauzelor penale instrumentate de CNA și Procuratura Anticorupție au fost examinate peste **1.900.000** înscrisuri privind conexiunile telefonice. Au fost stabilite 987 de relații (rudenie, afaceri) între diverse persoane fizice și/sau juridice. În 49 de cazuri au fost analizate veniturile și proprietățile funcționarilor sub aspectul îmbogățirii ilicite, iar în 102 cazuri a fost verificat gradul de integritate a candidaților la funcțiile publice. La fel, au fost analizate 235 de achiziții publice, 7 informații din articolele din mass-media privind manifestarea fenomenului corupției, riscurile de corupție posibile în cazul adoptării a 5 proiecte de Hotărâri de Guvern, precum și riscurile la importul/exportul unor produse/servicii.

În cadrul expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative au fost supuse analizei – interesele factorilor de decizie ai Ministerului Sănătății, Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Primăriei Călărași, ÎS Intehagro, Parcului industrial CAAN, Academiei de Științe din Moldova, care ar putea fi în detrimentul intereselor publice.

Cu referință la evidența informațională, în perioada raportată, a fost asigurată continuitatea înregistrării datelor privind urmărirea penală și investigațiile operative. Astfel, în Banca Centrală de Date a MAI și registrele interne de evidență au fost efectuate **12.656** de înregistrări privind fișele pe cauzele penale și dosarele de căutare și **8.060** de înregistrări aferente deciziilor și mențiunilor privind urmărirea penală.

În perioada de raport, au fost eliberate **1197** de fișe (forma 246) privind antecedentele penale ale persoanelor fizice/juridice, la solicitarea subdiviziunilor CNA, Procuraturii Anticorupție și Serviciului Informații și Securitate.

Alte cazuri, au fost examinate **2.324** de solicitări ale ofițerilor de urmărire penală și procurorilor anticorupție privind informațiile din Banca Centrală de Date a MAI și Registrele de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și persoanelor care au săvârșit infracțiuni.

Pe punct de **priorități** pentru anul de raport a fost delimitarea, în Banca Centrală de Date a MAI, a indicilor statistici privind cauzele penale instrumentate de CNA și cele instrumentate de Procuratura Anticorupție. În acest sens, a fost creat un cont de utilizator pentru Procuratura Anticorupție și a fost asigurat temporar un punct (calculator) de introducere a datelor privind cauzele penale instrumentate de procurorii anticorupție.

Concomitent, pe parcursul anului 2016, s-a participat la grupurile de lucru, organizate de Procuratura Generală, privind elaborarea și implementarea sistemului informațional E-Dosar în cadrul organelor de drept.

▪ **Priorități pentru anul 2017**

În scopul implementării Aranjamentului administrativ de cooperare între CNA și Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), precum și a Hotărârii de Guvern nr.1365 din 19.12.2016 privind desemnarea punctului principal de contact pentru OLAF, în cadrul CNA a fost desemnat Serviciul de analiză, cooperare anticorupție și antifraudă în calitate de subdiviziune responsabilă de cooperarea și schimbul de informații cu OLAF privind cazurile de obținere frauduloasă, utilizarea contrar destinației, delapidarea mijloacelor din fondurile externe.

În acest sens, în anul 2017, prioritar devine revizuirea acordurilor bilaterale interdepartamentale cu Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Autoritatea Națională de Integritate, Curtea de Conturi, Cancelaria de Stat, Ministerul Justiției și Serviciul Vamal, în vederea extinderii și ajustării mecanismului actual de cooperare și schimb de informații în scopul implementării prevederilor Hotărârii de Guvern nominalizată.

CAPITOLUL VI PREVENIREA ȘI COMBATerea SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

6.1. Implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe anii 2013-2017

Scopul principal al Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2013-2017 este identificarea și reducerea vulnerabilităților din sectoarele financiar-bancare și nebankare față de riscul spălării banilor și finanțării terorismului, prin prisma respectării standardelor internaționale în domeniul dat.

Pentru realizarea obiectivelor propuse, au fost antrenate 13 autorități publice și instituții responsabile de realizarea Planului de acțiuni pentru implementarea SNPCSB 2013-2017. Planul a fost structurat pe compartimentele: legislativ, instituțional și măsuri de implementare.

Pentru fiecare acțiune este prevăzut termen de realizare, autoritatea responsabilă, indicatorii de monitorizare și rezultatul de implementare.

Acțiunile au drept scop realizarea recomandărilor FATF (standard internațional), ce va crea valoare adăugată sistemului autohton de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului.

Începând cu luna iulie 2013 a demarat procesul complex de realizare a acțiunilor din plan de către instituțiile responsabile.

Acțiunile prevăzute de Planul de implementare a SNPCSB 2013-2017 au stabilite un termen continuu de realizare, pentru întreaga perioadă 2013 - 2017.

Totodată, de menționat că toate autoritățile implicate au prezentat Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor al CNA note informative cu privire la realizarea Planului de acțiuni, pentru fiecare acțiune fiind reflectate rezultatele obținute.

În luna decembrie 2016, au fost remise solicitări autorităților responsabile privind actualizarea măsurilor întreprinse în vederea realizării Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei.

6.2. Analiza și evaluarea riscurilor aferente spălării banilor și finanțării terorismului. Ajustarea cadrului normativ

Evaluarea riscurilor

Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor efectuează analiza riscurilor privind spălarea banilor în conformitate cu prevederile *Hotărârii Guvernului nr. 697 din 09.10.2015 „Privind efectuarea evaluării naționale a riscurilor aferente spălării banilor și finanțării terorismului”*.

În scopul coordonării măsurilor instituțiilor naționale implicate în procesul de evaluare, sub egida CNA, a fost organizată și desfășurată ședința șefilor Grupului de lucru instituit în conformitatea cu hotărârea Guvernului menționate, fiind trasate sarcini de delegare a reprezentanților și de asigurare a unei colaborări în vederea schimbului de date și informații aferente procesului dat.

Cu asistența Băncii Mondiale a fost organizat și desfășurat trainingul privind instruirea a circa 60 de reprezentanți ai instituțiilor vizate privind metodologia aplicată în procesul de evaluare națională a riscurilor, fiind formate 7 grupuri de lucru.

Au fost colectate date și informații necesare completării modulelor aferente procesului de evaluare, în acest sens fiind organizate 5 ședințe cu reprezentanți grupurilor de lucru instituite în conformitate cu metodologia Băncii Mondiale.

Până în prezent, a fost acumulată și sistematizată circa 80% din informația necesară procesului de evaluare, o atenție deosebită fiind acordată contextului criminogen național, stabilite tendințele infracționale generatoare de venituri ilicite.

Ca urmare a asistenței acordate, a fost demarat procesul de analiză a datelor și informațiilor colectate pentru completarea modulelor aferente fiecărui grup în vederea stabilirii vulnerabilităților și a riscurilor naționale în domeniul dat.

Întru aplicarea coerentă a metodologiei, s-a participat la două conferințe video, organizate cu asistența Băncii Mondiale, în cadrul cărora au fost discutați termenii de prezentare a modulelor completate, precum și inițierea perfectării *Raportului național de evaluare a riscurilor aferent spălării banilor și finanțării terorismului*.

La 12.09.2016, proiectul *Raportului național de evaluare a riscurilor aferent spălării banilor și finanțării terorismului a fost expediat, pentru consultări, reprezentanților Băncii Mondiale*.

În perioada 5-7 decembrie 2016, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor cu asistența Băncii Mondiale a organizat cel de-al doilea atelier de lucru în cadrul procesului național de evaluare a riscurilor aferente

spălării banilor și finanțării terorismului, la care au participat 50 de reprezentanți ai entităților raportoare, instituțiilor naționale și uniunilor profesionale.

Ca urmare a evaluării și discuțiilor purtate în cadrul atelierului de lucru, au fost identificate 5 domenii care urmează a fi dezvoltate și îmbunătățite, și anume: capacități și resurse necesare efectuării și implementării măsurilor de prevenire și combatere a spălării banilor, calitatea politicilor și strategiilor AML/CTF, calitatea procesului de acumulare de date și informații al organelor competente, intensificarea cooperării inter-instituționale și internaționale.

Conform termenilor stabiliți și agreeți cu Banca Mondială, Centrul cu aportul instituțiilor membre a grupului de lucru, a finalizat efectuarea măsurilor necesare și a definitivat proiectul raportului și planului de acțiuni.

Astfel, fiind executată integral și eficient, misiunea efectuată cu asistența Băncii Mondiale a fost finalizată. Ținem să menționăm că în cadrul atelierului de lucru, ambele părți au apreciat calitatea înaltă a prestației și contribuției reprezentanților naționali și experților Băncii Mondiale, care au dat dovadă de înalt profesionalism.

Ajustarea cadrului normativ

Legea nr. 190-XVI din 26.07.2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și alte acte normative reglementează, actualmente, atribuțiile, obligațiile și aspectele procedurale în acest domeniu.

Motivul și necesitatea operării modificărilor și completărilor în cadrul normativ în domeniul dat a apărut ca urmare a mai multor evenimente de ordin obiectiv.

Astfel, la 04 decembrie 2012, *Comitetul de experți de evaluare a măsurilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului al Consiliului Europei (Comitetul MONEYVAL)* a evaluat Republica Moldova privind conformitatea sistemului autohton cu cerințele standardelor internaționale, elaborând și publicând un Raport detaliat în acest sens.

Raportul de evaluare conține o serie de recomandări privind optimizarea sistemului autohton în domeniu, implementarea cărora este posibilă doar prin ajustarea carul normativ existent.

Luând în considerare că, la 20 mai 2015, Parlamentul European a adoptat *Directiva 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului*, care are menirea de a optimiza standardele UE existente și de a înlocui prin abrogare *Directivele 2005/60/CE și 2006/70/CE*, iar *standardele FATF* au fost revizuite în 2012, fiind exprimate în *40 de Recomandări*, proiectul de lege s-a axat primordial pe implementarea standardelor europene și internaționale recent adoptate.

În procesul de elaborare a proiectului de lege cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului a fost consultată experiența și cadrul normativ existent a țărilor UE, care au obținut un scor bun în cadrul rundelor de evaluare efectuate de către Comitetul MONEYVAL.

Noua lege nu este consecința unor deficiențe majore identificate în legea existentă, dar este una care desfășoară unele prevederi ale acesteia și include cerințele vis-a-vis de cele mai noi standarde internaționale în domeniu.

Proiectul de lege nu va avea un impact și abordare diferită de sistemul existent față de sectorul financiar, financiar-bancar și profesiilor libere, deoarece reprezintă o continuitate modelată și optimizată a prevederilor *Legii nr. 190-XVI din 26.07.2007*.

Totodată, implementarea prevederilor proiectului de lege presupune costuri și resurse, inclusiv umane suplimentare, atât pentru asigurarea activității Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor al CNA, cât și pentru organele cu funcții de supraveghere și nemijlocit entitățile raportoare.

La 21.12.2016, proiectul noi Legi a fost avizat de Guvern și remis Parlamentului, pentru examinare și aprobare.

6.3. Combaterea spălării banilor

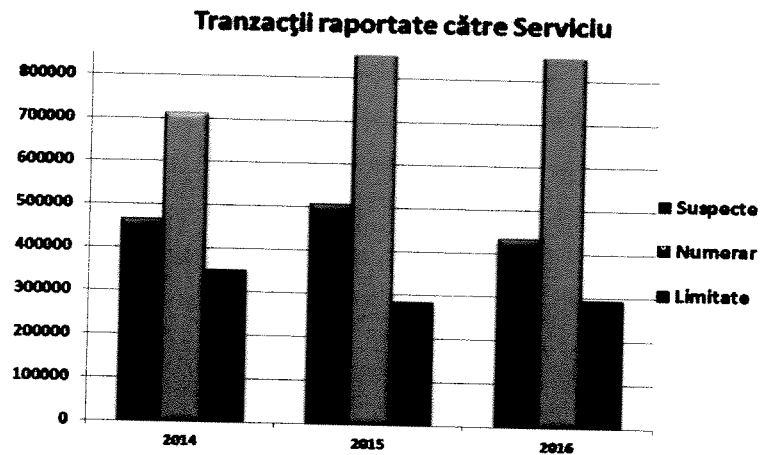
Analiza și diseminarea informațiilor

În perioada de raport, în adresa SPCSB al CNA au parvenit de la entitățile raportoare 3 179 005 de formulare.

Din numărul total de formulare, 99% au parvenit de la instituțiile bancare.

Din 3 164 979 de formulare raportate de instituțiile bancare, 421 637 au vizat tranzacții limitate, 2 139 777 - tranzacții în numerar și 603 565 - tranzacții suspecte.

Dacă numărul tranzacțiilor în numerar și limitate au înregistrat o creștere în comparație cu aceeași perioadă a anului 2015, atunci tranzacțiile suspecte s-au diminuat, ca urmare a optimizării sistemului de prevenire în baza ședințelor desfășurate cu reprezentanții mediului bancar.

Entitățile din sectorul financiar nebancar au raportat 14026 de formulare, inclusiv: 5853 de tranzacții limitate, 7962 de tranzacții în numerar și 211 de tranzacții suspecte.

Ca urmare a analizei entităților raportoare din cadrul sectorului financiar nebancar se constată următoarele: *Comaniile de asigurări* au raportat 984 de formulare privind tranzacțiile realizate, dintre care 76 în numerar, 750 – limitate și 158 – suspecte.

Asociațiile de economii și împrumut au raportat 677 de formulare privind tranzacțiile în numerar.

Organizațiile de micro-finanțare au raportat 1584 de formulare privind tranzacțiile efectuate, dintre care 603 – limitate și 981 – în numerar.

Participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare au raportat 57 de formulare privind tranzacțiile efectuate, dintre care 37 – limitate, 6 – numerar și 14 – suspecte.

Notarii publici au raportat 7717 de formulare privind tranzacțiile efectuate, dintre care 1632 au fost limitate, 6085 – în numerar și 39 – suspecte.

Comaniile de leasing au raportat 505 formulare privind tranzacțiile efectuate, dintre care 368 – limitate și 137 – numerar.

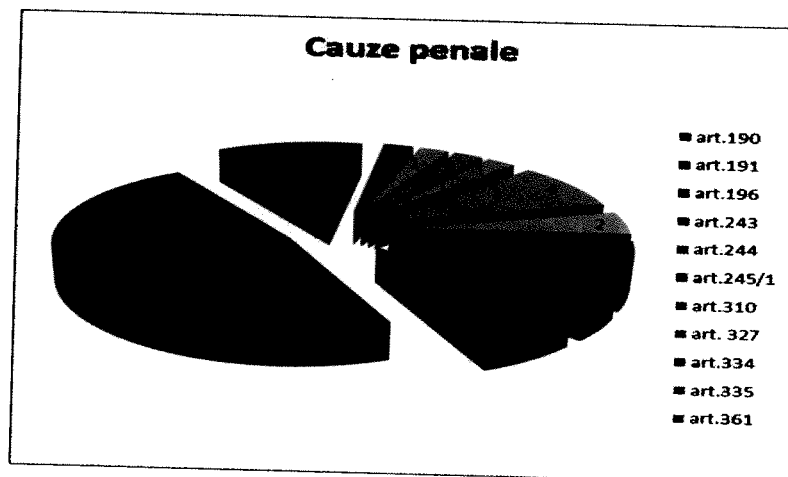
Î.S. „Cadastru” a raportat 2463 de formulare privind tranzacțiile înregistrate.

În rezultatul analizei formularelor recepționate de la instituțiile din cadrul sectorului financiar-bancar, nebancar și liberi profesioniști, în anul 2016, au fost înregistrate 149 de rapoarte analitice, iar 335 de cazuri au fost plasate sub regim de monitorizare.

Ca urmare a analizelor și măsurilor speciale de investigație, au fost diseminate Procuraturii Anticorupție 56 de materiale, organul de urmărire penală al CNA – 45, IFPS – 19, Comisiei Naționale a Pieții Financiare – 9, SIS – 4, MAI – 17, Autoritatea Națională de Integritate – 17, BNM – 13.

Depistarea și investigarea spălării banilor

În baza informațiilor SPCSB, au fost pornite 44 de cauze penale, inclusiv 21 de dosare în privința infracțiunii de spălare a banilor.

În cadrul măsurilor asiguratorii, SPCSB a emis 144 de decizii de sistare a operațiunilor suspecte în conturi. Au fost sistate mijloace bănești în sumă de 3 191 608 USD, 2 095 443 EUR, 19 559 211 MDL și un portofoliu de 43% din acțiunile unei bănci comerciale în valoare de 25 mln USD.

De menționat că, în baza materialelor diseminate preventiv de SPCSB, IFPS a încasat la buget suma de 1670000 lei.

În calitate de măsuri asiguratorii pe dosarele penale, organele de urmărire penală au aplicat sechestru pe mijloace bănești aflate în conturi bancare, pe valori mobiliare, terenuri, construcții și mijloace de transport în valoare totală de 666.490.000 MDL, 580.000 USD și 1.563.803 EUR.

În scopul fortificării acțiunilor comune de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, SPCSB a remis 11 rapoarte cu privire la rezultatul examinării tranzacțiilor suspecte.

În perioada de raport, SPCSB a acordat suportul informațional necesar altor autorități implicate în investigațiile financiare desfășurate.

Astfel, au fost elaborate și prezentate:

- la solicitarea Ministerului Afacerilor Interne - 17 note analitice în privința a 55 de persoane juridice și 79 de persoane fizice;
- SIS - 20 de note analitice în privința a 6 persoane juridice și 245 persoane fizice;
- Procuraturii Generale - 7 note analitice în privința a 8 persoane juridice și 8 persoane fizice;
- organului de urmărire penală al CNA - 16 note analitice în privința a 19 persoane fizice și 20 persoane juridice.

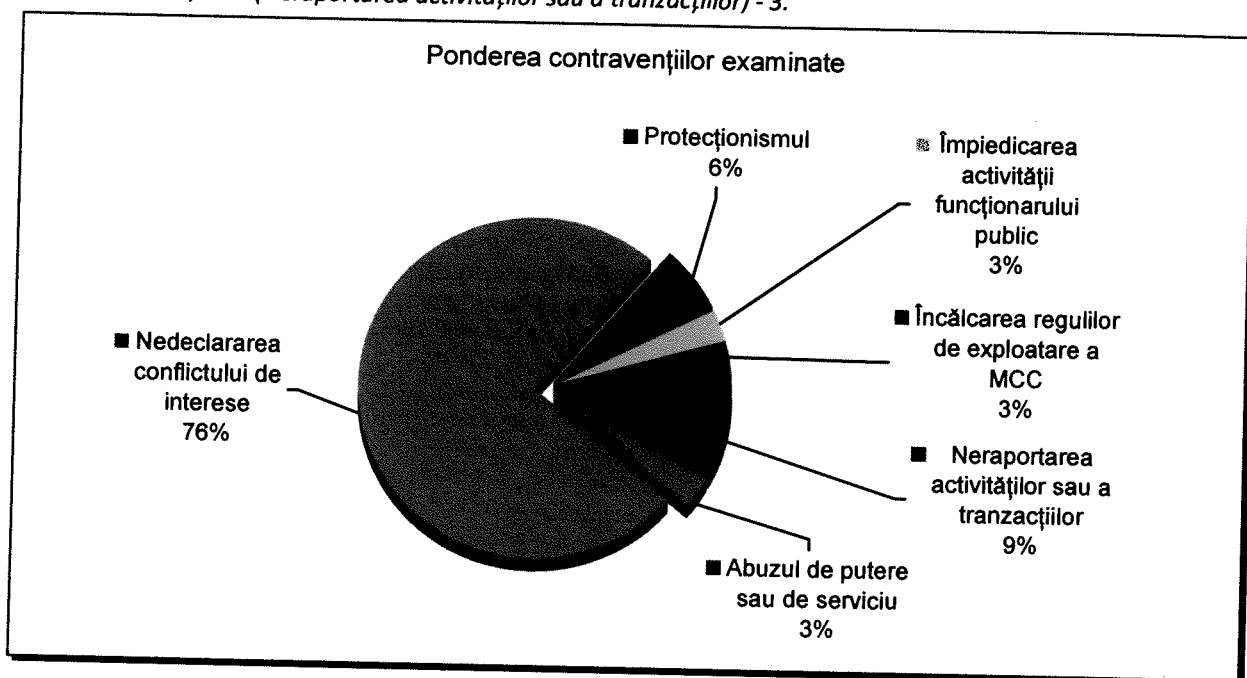
CAPITOLUL VII CERCETAREA CONTRAVENȚIILOR DE CORUPȚIE ȘI CELOR DIN DOMENIUL SPĂLĂRII BANILOR

Categoriile contravențiilor constatate

S-au constatat în total 32 de contravenții administrative.

Categoriile contravențiilor cercetate au constituit:

- art. 312 Cod Contravențional (abuzul de putere sau abuzul de serviciu) – 1;
- art. 313/2 (Nedeclararea conflictului de interese) - 24;
- art. 349 CC (Împiedicarea activității funcționarului public) - 1;
- art. 313/1 CC (Protecționismul) - 2;
- art. 293/1 CC (Încălcarea regulilor de exploatare a mașinilor de casă și control) - 1;
- art. 291/5 CC (Neraportarea activităților sau a tranzacțiilor) - 3.

Rezultatele examinării contravențiilor

■ Cauzele contravenționale cu privire la nedeclararea conflictului de interese au fost inițiate, în conformitate cu art. 313² Cod contravențional, în temeiul actelor de constatare a conflictelor de interese întocmite de Autoritatea Națională de Integritate.

Din ele, 97% din cauzele respective au fost clasate în temeiul art. 441 alin. (1) lit. b) CC, în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru tragerea persoanei la răspundere contravențională, prevăzut de art. 30 CC. Numai pe un caz s-a aplicat amendă 4000 lei.

Astfel, concluzionăm că procedurile aplicate în prezent pentru examinarea și constatarea contravențiilor de conflict de interes sunt inoportune.

Pentru a preîntâmpina pe viitor astfel de deficiențe, la etapa inițială de examinare a conflictelor de interese trebuie să se ia în considerație că, după expirarea termenului de prescripție, nu mai există temei pentru tragerea la răspundere contravențională a persoanei și, respectiv, pentru întocmirea actului de constatare.

■ În domeniul luptei cu actele de protecționism, de menționat cauza contravențională pornită în temeiul art. 313¹ CC, în privința inspectorului inferior al Batalionului nr.3 din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare al MAI, care, folosind situația de serviciu, s-a implicat ilegal în activitatea IFS Călărași și a solicitat încetarea procesului contravențional pornit de IFS Călărași în privința unui cetățean.

S-a stabilit că IFS Călărași a documentat cauza contravențională de prestare ilegală de către un cetățean a serviciilor de taxi în regiunea autogării Călărași.

Inspectorul inferior al Batalionului nr.3 s-a deplasat în biroul de serviciu al șefului IFS Călărași și a solicitat neîntemeiat să fie anulat procesul-verbal întocmit de IFS, menționând că această afacere îi aparține dlui personal.

Ulterior, în ziua când urma să fie examinat cazul dat de către IFS, inspectorului inferior al Batalionului nr.3 a stopat ilegal toate unitățile de transport ale inspectorilor fiscali care se deplasau la serviciu.

În rezultatul examinării faptelor de protecționism comise de inspectorul inferior al Batalionului nr.3 din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare al MAI, CNA a aplicat amendă în mărime de 4000 lei.

▪ Cauza contravențională cu privire la împiedicarea activității funcționarului public a fost pornită în temeiul art. 349 alin. 1) CC, pe faptul refuzului prezentării de către o persoană cu funcție de răspundere a informației solicitate de CNA, în cadrul investigării unui act de corupție.

După avertizarea efectuată în cadrul procesului contravențional, informația solicitată a fost prezentată de către contravenient, iar cauza a fost sistată.

▪ Cauza contravențională privind încălcarea regulilor de exploatare a mașinilor de casă și control a fost pornită în temeiul art. 293¹ alin. 4) CC în privința unui agent economic.

Cauza dată a fost transmisă Ministerului Afacerilor Interne, pentru examinare conform competenței.

▪ În domeniul ce ține de neraportarea activităților sau a tranzacțiilor, de menționat cauza contravențională pornită în temeiul art. 291/5 CC în privința a două Asociații de Economii și Împrumut.

În procesul cercetării cauzei date s-a stabilit că factorii de decizii ai Asociațiilor de Economii și Împrumut, în perioada 2015-2016, nu au prezentat Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în modul stabilit de lege, informațiile privind tranzacțiile efectuate. În rezultatul examinării, față de contravenienți au fost aplicate amenzi în mărime de 8000 lei. În total, pe cauzele ce țin de neraportarea activităților sau a tranzacțiilor s-a aplicat amendă în sumă de 68000 lei.

În cadrul măsurilor de conformitate, colaboratorii SPCSB au întocmit 4 decizii cu privire la aplicarea sancțiunilor contravenționale pentru nerespectarea legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

Subiecți ai contravențiilor depistate au fost:

- 1 asociație de economii și împrumut;
- 1 companie de microfinanțare;
- 2 brokeri de asigurări.

Față de contravenienți s-au aplicat amenzi în sumă de 56000 lei, achitate 28000 lei.

CAPITOLUL VIII ASIGURAREA INTEGRITĂȚII PROFESIONALE

În cadrul CNA au fost instituite următoarele mecanisme de asigurare a integrității și responsabilizării angajaților:

- *testarea integrității profesionale;*
- *monitorizarea stilului de viață;*
- *testele psihologice și testele la detectorul comportamentului simulat;*
- *avertizorii de integritate;*
- *ținerea registrului de evidență a informațiilor privind denunțarea influențelor necorespunzătoare asupra angajaților;*
- *ținerea registrului de evidență a cadourilor;*
- *ținerea registrului de evidență a informațiilor cu privire la conflictele de interese.*

Cu excepția testării integrității profesionale a angajaților, realizarea sarcinilor de asigurare a integrității și disciplinei revine subdiviziunii de securitate internă a CNA, rezultatele fiind apreciate de către Colegiul disciplinar al Centrului.

Colegiul disciplinar este constituit din 7 membri cu drept de vot, inclusiv doi reprezentanți ai Consiliului civil pentru monitorizarea Centrului Național Anticorupție și un reprezentant al mediului academic, fapt ce determină un grad sporit de responsabilitate și obiectivitate la adoptarea deciziilor de sancționare a angajaților CNA.

8.1. Evaluarea integrității instituționale

Conform *Legii nr. 325 din 23.12.2013 privind evaluarea integrității instituționale, republicată la 26.08.2016, în vigoare din 12.11.2016*, prerogativa evaluării integrității instituționale în privința CNA aparține Serviciului de Informații și Securitate.

După operarea modificărilor în *Legea dată*, în adresa Centrului nu au parvenit careva informații despre evaluările realizate de SIS.

8.2. Monitorizarea stilului de viață

Cel mai important mecanism de responsabilizare aplicat la nivel instituțional de către subdiviziunea securitate internă este monitorizarea stilului de viață al angajaților.

Aplicarea procedurii respective permite stabilirea următoarelor date:

- *identificarea corespunderii nivelului de trai al angajatului CNA cu nivelul legal de remunerare a acestuia și a persoanelor cu care duce un trai comun;*
- *verificarea corespunderii conduitei angajatului CNA cu exigențele stabilite în Codul de conduită al angajatului Centrului.*

Astfel, în perioada de raport, au fost finalizate 3 proceduri de monitorizare al stilului de viață al angajaților Centrului, pe parcursul cărora 3 angajați au demisionat din proprie inițiativă până la remiterea rezultatelor monitorizării Colegiului disciplinar.

8.3. Detectorul comportamentului simulat (poligraf)

Poligraful este aplicat atât la angajare, cât și în timpul efectuării controlului periodic sau selectiv al activității de serviciu a angajaților.

În anul 2016, în cadrul Centrului au fost efectuate 58 de testări, dintre care:

39 au fost efectuate la angajare;

19 - în cadrul anchetelor de serviciu sau procedurilor disciplinare.

În cadrul testărilor efectuate în privința candidaților la angajare în cadrul CNA sau angajaților - subiecți ai anchetelor de serviciu sau procedurilor disciplinare:

22 de persoane testate s-au dovedit a fi sincere;

18 - nesincere;

3 - neconcludente/fără opinie.

Rezultatele testărilor au fost luate în considerare la etapa angajării candidaților în cadrul Centrului, precum și în cadrul individualizării pedepselor pronunțate în context disciplinar.

8.4. Evidența cadourilor, influențelor necorespunzătoare, conflictelor de interese și avertizărilor de integritate

În scopul prevenirii manifestărilor de corupție în cadrul instituției au fost create condiții pentru respectarea regimului special al cadourilor, influențelor necorespunzătoare, conflictelor de interese și protecției avertizorilor de integritate.

În acest sens, sunt ținute registre speciale, în care se fixează atât declarațiile angajaților, cât și soluțiile adoptate pe marginea lor.

În Registrul influențelor necorespunzătoare a fost înregistrată o informație și 4 cazuri de transmitere a cadourilor (din politețe și protocol).

Avertizări de integritate și situații de conflicte de interese nu au fost înregistrate.

Registrele respective, cu excepția cazurilor de transmitere a cadourilor, sunt gestionate de către subdiviziunea de securitate interne, iar informațiile consemnate sunt examinate după caz, în comun cu Procuratura Anticorupție sau alte organe de drept.

8.5. Anchete de serviciu, proceduri disciplinare

Pe lângă aplicarea mecanismelor de integritate, au fost efectuate 12 anchete de serviciu, intentate pe faptul încălcării disciplinei de serviciu sau executorii, altor încălcări comise de angajații instituției.

Pe rezultatul investigațiilor în cadrul anchetelor de serviciu, au fost intentate și finalizate 10 proceduri disciplinare, din care una este în derulare.

În baza materialelor prezentate, Colegiul disciplinar al Centrului a dispus sancționarea disciplinară a 5 angajați, iar 3 angajați au demisionat din proprie inițiativă, până la finalizarea procedurilor disciplinare.

Toate mecanismele și instrumentele de verificare a integrității angajaților CNA și-au dovedit eficiența și permit asigurarea atât a unui nivel ridicat al integrității angajaților, cât și al disciplinei de serviciu în cadrul instituției.

CAPITOLUL IX COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

Întru implementarea proiectelor de asistență externă în domeniul anticorupție au fost realizate următoarele activități:

- s-au elaborat și expediat Cancelariei de Stat propuneri de proiect privind consolidarea mecanismului de raportare a actelor de corupție și de protecție a avertizorilor de integritate, pentru a fi propusă spre finanțare în cadrul Programului de asistență al UE pentru 2017;
- au fost pregătite materialele de lucru privind semnarea și implementarea proiectului privind Soluțiile responsabile pentru integritatea publică, elaborat de către CNA în cadrul programului Schema de Soluții Inovative din Kazahstan;
- s-a elaborat propunerea de proiect privind consolidarea sistemului național anticorupție și prezentarea pentru finanțare în cadrul Programului UE privind reforma administrației publice;
- s-a elaborat fișa de proiect „Consolidarea capacităților operaționale ale CNA” și aplicarea spre finanțare prin intermediul instrumentului Comisiei Europene (TAIEX);
- reprezentanții CNA au participat la ședințele de lucru cu experții Consiliului Europei în vederea discutării domeniilor prioritare care urmează a fi incluse în proiectul „Controlul corupției prin aplicarea legii și prevenire” (6, 8 septembrie 2016) și prezentarea comentariilor și propunerilor pentru definitivarea proiectului;
- a fost elaborată Dispoziția directorului CNA cu privire la programarea și monitorizarea asistenței externe în cadrul Centrului în vederea identificării asistenței externe pentru dezvoltarea necesităților instituționale.

În scopul consolidării relațiilor de cooperare cu agențiile internaționale pe componenta anticorupție au fost întreprinse următoarele măsuri:

- au fost elaborate și remise MAEIE propuneri de cooperare cu agențiile similare din Federația Rusă, Regatul Suediei, Polonia, Republica Italiană, Regatul Țărilor de Jos, Republica Elenă;
- a fost elaborată scrisoarea de intenție privind cooperarea cu instituțiile specializate din Republica Coreea, China, Singapore în vederea schimbului de informații în domeniul prevenirii corupției;
- reprezentanții CNA au participat la cea de-a 7-a Sesiune a Grupului pentru Evaluarea Implementării (Implementation Review Group) Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției: 20 - 24 iunie 2016, Viena, Austria;
- s-a coordonat procesul de evaluare (de către Federația Rusă și Palestina) a implementării de către RM a prevederilor Capitolului II „Măsuri preventive” și Capitolului V „Recuperarea activelor” din Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției (UNCAC), în cadrul celui de-al doilea ciclu de evaluare – identificarea și expedierea autorităților responsabile de implementarea prevederilor din UNCAC a chestionarului de autoevaluare;
- s-a coordonat completarea chestionarului OECD cu privire la „Cooperarea internațională în cazurile de corupție” și Chestionarului de autoevaluare a RM privind implementarea capitolelor II și V a Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției;
- s-a acordat suport în definitivarea studiului OECD în domeniul reformei anticorupție în Europa de Est și Asia Centrală și studiului regional privind prevenirea corupției la nivel sectorial;
- s-a conlucrat cu CNPDCP privind autorizarea transmiterii transfrontaliere a datelor cu caracter personal în privința investigației OLAF nr. OF/2014/1439/A3.

Acorduri internaționale

În vederea încheierii Acordului de cooperare între CNA și MAI al României, au fost organizate consultări cu alte instituții interesate, în special Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

De asemenea, a fost elaborat proiectul Hotărârii de Guvern privind inițierea negocierilor asupra Acordului de cooperare a CNA cu MAI din România în domeniul prevenirii și combaterii corupției, precum și pregătirea setului de documente aferente pentru aprobarea acestuia de Guvern.

Interacțiunea cu organismele internaționale, europene și instituțiile din alte state în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului

SPCSB al CNA a primit spre examinare de la serviciile similare din alte state 17 interpelări, fiind expediate 16 răspunsuri.

În perioada dată, în procesul investigării diferitor tipologii de legalizare a mijloacelor bănești au fost adresate 253 interpelări către serviciile similare din alte state și s-au primit 239 de răspunsuri.

SPCSB periodic a organizat seminare și instruirii a organelor de supraveghere și entităților raportoare privind respectarea legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

La 03 martie 2016, a avut loc conferința video cu reprezentanții Băncii Mondiale, care a întrunit reprezentanții instituțiilor naționale vizate în procesul de evaluare națională a riscurilor. Conferința a avut ca scop evaluarea progreselor înregistrate în procesul de analiză a riscurilor, cu înaintarea recomandărilor de către experți.

La 25 martie 2016, în cadrul CNA a avut loc ședința de lucru în cadrul căreia au participat reprezentanții Băncilor Comerciale și a Asociației Băncilor din RM. În cadrul ședinței au fost abordate politicile și instrucțiunile interne în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor ce țin de ridicările de numerar prin intermediul cardurilor bancare ale instituțiilor financiare străine.

La 29 martie 2016, în cadrul CNA a avut loc o ședință de lucru cu participarea reprezentanților Inspectoratului Fiscal de Stat, în cadrul căreia s-a discutat despre executarea prevederilor Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2013-2017.

La 01 aprilie 2016, în cadrul CNA a avut loc ședința de lucru în cadrul căreia au participat reprezentanții Băncilor Comerciale și a Asociației Băncilor din RM. În cadrul ședinței au fost abordate problemele referitor la identificarea clienților în procesul de transmitere a banilor prin sistemele de plăți rapide.

SPCSB participă activ la ședințele de lucru și reuniunile organizațiilor internaționale de profil.

Astfel, în perioada 7-10 martie 2016, reprezentantul Serviciului a participat în cadrul conferinței regionale privind combaterea crimei organizate, care s-a desfășurat în or. Tbilisi, Georgia, fiind organizată de către Centrul Marshall în cooperare cu Ministerul de Interne al Georgiei. La eveniment au participat reprezentanți din 18 state și 4 organizații internaționale.

În perioada 11-15 aprilie 2016, delegația Republicii Moldova, formată din reprezentanții SPCSB, Băncii Naționale a Moldovei, Procuraturii Generale și Ministerului Justiției au participat la cea de-a 50-a Ședință Plenară a Comitetului MONEYVAL al Consiliului Europei, care a avut loc în or. Strasbourg, Republica Franceză.

În perioada 25-29 aprilie 2016, reprezentanții Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor au participat la seminarul internațional cu tematica „Lupta împotriva corupției și promovarea bunei guvernări, precum și Combaterea spălării banilor”, organizat în orașul Kiev, Ucraina sub egida Consiliului Europei.

În perioada 26-27 mai 2016, reprezentanții Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor au participat la conferința CARIN, cu tematica „Recuperarea activelor provenite din infracțiunea de spălare a banilor și activități conexe”, organizată în or. Rotterdam, Olanda, cu suportul Uniunii Europene.

În perioada 30 mai – 03 iunie 2016, reprezentantul Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor a participat la seminarul de pregătire a evaluatorilor în cadrul echipelor de evaluare mutuală în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului, organizat în or. Ierusalim, Israel sub egida Consiliului Europei.

În perioada 30 iunie – 1 iulie 2016, reprezentantul Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor Serviciul a participat la cea de a 2-a Reuniune Plenară Anuală a Punctelor Focale de Recuperare a Activelor, care s-a desfășurat la sediul OEP EUROPOL, organizată în or. Haga, Olanda.

În perioada 5-9 septembrie 2016, delegația Republicii Moldova a participat la ședința de lucru a experților cu tematica „Eficientizarea cooperării în combaterea corupției și spălării banilor” organizată de Secretariatul OSCE, Oficiul de Coordonare Economic și Mediu al OSCE, în colaborare cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Consilierul de rang înalt al Comisiei Europene în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului și UNODC, care a avut loc în or. Viena, Austria.

În perioada 22-24 septembrie 2016, reprezentanții Centrului au participat la ședința de lucru cu tematica „Recuperarea activelor obținute din utilizarea crypto-valutelor”, organizată de către EUROPOL, care a avut loc în or. Bruxelles, Belgia.

În perioada 26-29 septembrie, delegația Republicii Moldova, formată din reprezentantul Centrului Național Anticorupție și reprezentanții Băncii Naționale a Moldovei, Procuraturii Anticorupție și Ministerului Justiției au participat la cea de-a 51-a Ședință Plenară a Comitetului MONEYVAL al Consiliului Europei, care a avut loc în or. Strasbourg, Republica Franceză.

În perioada octombrie 2016 - noiembrie 2016, un grup de angajați ai Direcției generale asigurare operativă au participat la evenimentul cu genericul „Corupția și mituirea internațională”, găzduit de Departamentul de Justiție al Statelor Unite ale Americii (Federal Bureau of Investigation și US Securities and Exchange Commission).

Anexa I
Lista analizelor strategice efectuate de CNA

- Analiza strategică privind activitatea Ministerului Apărării și achizițiile publice efectuate în perioada 2013-2014. Au fost stabilite mai multe posibile încălcări a regimului juridic privind nedeclararea veniturilor și proprietăților de către militari și funcționari din cadrul Ministerului și instituțiilor din subordine.
- Analiza strategică privind activitatea Î.S Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională. În cadrul analizei au fost identificați factori de corupție privind exercitarea contractelor de achiziție obținute de întreprinderea de stat, precum și în privința gestionării de către aceasta a imobilelor amplasate în m. Chișinău, str. Muncești 123.
- Analiza strategică privind integritatea angajaților Serviciului Vamal. În rezultatul studiului au fost constatate multiple amenințări de corupție la integritatea angajaților Serviciului Vamal, acestea au devenit evidente odată cu numirea cet. Tudor Balițchi în funcția de director general. Unele surse de informație menționează despre implicarea șefilor vamali în protejarea schemelor de contrabandă și diminuare de către agenții economici a taxelor de import, precum și de intimidare și extorcare de la subalterni a mijloacelor bănești.
- Analiza strategică privind integritatea angajaților Inspectoratului Fiscal Principal de Stat. În rezultatul studiului au fost constatate multiple amenințări de corupție la integritatea angajaților Inspectoratului Fiscal Principal de Stat.
- Analiza strategică privind restituirea taxei pe valoare adăugată în anul 2015. Rezultatele studiului denotă că, în an.2015, 6,8% (1,98 mlrd lei) din veniturile bugetului de stat au fost restituiți agenților economici sub forma taxei pe valoare adăugată. Marea parte a beneficiarilor de T.V.A. sunt întreprinderile exportatoare de produse agricole și, în special, grupul de firme „TRANS-OIL” și unele întreprinderi care dețin cote importante pe piața internă, precum I.C.S. Lukoil-Moldova S.R.L., I.M. Sudzucker-Moldova S.A., S.R.L. Renaissance-Perfect cu posibila utilizare a schemelor frauduloase.
- Studiul privind eficientizarea activității autorităților competente în cercetarea și documentarea infracțiunilor economice, fiscale, vamale. Studiul prezintă conceptul instituirii unei autorități naționale privind investigarea infracțiunilor economice, bazat pe bunele practici de nivel internațional.
- Analiza strategică privind gestionarea capitalului de stat de către APL de nivelul II, în dependență de controlul politic a funcției de președinte de raion. Datele studiului denotă că valoarea capitalului de stat gestionat de APL este în scădere cu 4% în 2015 față de 2014, și cu 13% față de 2009.
- Analiza strategică privind aplicarea măsurilor de protecție în privința avertizorilor de integritate și a martorilor în cauzele de corupție și în cele conexe corupției. În rezultatul studiului s-a constatat existența, la moment, a măsurilor de protecție insuficiente aplicate avertizorilor de integritate, care în rezultatul denunțurilor pot fi supuși unor represii atât de către superiori, cât și de către colegi. De asemenea, sancțiunea prevăzută de legislator pentru neasigurarea măsurilor de protecție avertizorului de integritate este una ușoară. Cadrul normativ al Republicii Moldova cu privire la avertizorii de integritate include doar sectorul public. În cadrul cauzelor penale de corupție, se remarcă un risc sporit privind securitatea martorilor în cazul infracțiunilor de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, în care subiect apare persoana cu funcție de răspundere, împuternicită de lege cu anumite drepturi și obligații.
- Analiza strategică privind importul mijloacelor de transport în perioada 2013-2015, și a unităților de transport înmatriculate în alte state, care circulă pe drumurile publice. În scopul modificării sistemului de impozitare a mijloacelor de transport importate și regimului de aflare a unităților de transport înmatriculate în alte state a fost format un grupul de lucru. La ședințele grupului de lucru participă colaboratorul DA.
- Analiza strategică privind activitatea notarială. Datele studiului denotă că la practicarea profesiei de notar sunt admise, practic, numai rudele actualilor notari, judecătorilor și altor demnitari. Membrii comisiei de licențiere (notari) nu sunt cointeresați să extindă numărul notarilor deoarece acestea ar impune o concurență. Limitarea numărului de notari în baza unor criterii cantitative duce la creșterea prețurilor și diminuarea calității serviciilor notariale fără a aduce vreun folos intereselor cetățenilor. De asemenea limitarea numărului de notari duce la un risc sporit de coruptibilitate. Tarifele percepute de notari sunt exagerate și contravin prevederilor Legii cu privire la metodologia calculării plății pentru servicii notariale nr. 271-XV din 27.06.2003. Veniturile medii ale notarilor în anul 2015 depășesc de zeci de ori veniturile medii ale populației și altor funcționari.
- Analiza strategică privind achizițiile publice efectuate de Direcția generală educație, tinere și sport a Consiliului municipal Chișinău în perioada 2015. În cadrul studiului dat s-a constatat monopolizarea, de facto, de către un grup de agenți economici a livrării de mărfuri și servicii către DGETS, în schemele aplicate fiind implicate firme delictive. În cazul includerii furnizorilor în lista neagră a Agenției Achiziției Publice, fondatorii acestora continuă să participe și să câștige licitațiile organizate de către DGETS prin intermediul unor firme nou-create.
- Analiza strategică privind activitatea Direcției generale economie, reforme și relații patrimoniale a Primăriei mun. Chișinău. În cadrul studiului s-a stabilit că prețul chiriei și prețul de vânzare a imobilelor proprietate municipală diferă radical de prețul de piață prin ce sunt prejudiciate interesele publice. Cu cât mai mare este decalajul dintre prețul de piață și prețul stabilit de comisie la privatizare sau locațiune, cu atât mai mult este

posibilă existența unor factori corupționali la adoptarea deciziilor. Totodată, diferite persoane cu interese particulare sub pretextul activității unor asociații, organizații obștești, uniuni de creație, etc. privatizează la prețuri derizorii încăperi din proprietatea publică.

- Analiza strategică privind implementarea de către Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul agriculturii, finanțate de Banca Mondială (UCIMPA) și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) a Proiectului – Proiectul Agricultură Competitivă din Moldova (construcția Punctelor de Inspecție la Frontieră). Urmare a studiului efectuat s-a constatat că de către Comisia de licitație, responsabilă de organizarea concursurilor privind construcția Punctelor de Inspecție la Frontieră, nu au fost întreprinse măsurile necesare în vederea pregătirii unui caiet de sarcini realizabil, de către ANSA fiind stabiliți termeni ireali de executare a contractului precum și a fost admisă examinarea superficială a documentelor prezentate de către ofertanți, fiind compromisă realizarea proiectelor date.
- Analiza strategică privind activitatea infracțională a SRL Maxiteh-ST. În perioada 2010-2011, persoane care administrează firmele Maxiteh-ST și Ediprimax a instituit o schemă de diminuare a valorii în vamă a produselor electronice importate, în special prin substituirea documentelor originale de însoțire a mărfii (invoice și carnet TIR). Ca rezultat, diminuarea valorii bunurilor în cele 14 cazuri analizate a constituit circa 24,3 mln lei, prin care fapt nu s-a achitat la bugetul de stat TVA în sumă de 4,9 mln lei.

Anexa II
**Lista analizelor strategice propuse pentru examinare în cadrul Comisiei
parlamentare securitate națională, apărare și ordine publică**

- Analiza strategică privind gestionarea creditului acordat de Guvernul Republicii Polone pentru finanțarea proiectelor în domeniul agriculturii.
- Analiza strategică privind gestionarea fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală .
- Analiza strategică privind activitatea Ministerului Educației și instituțiilor din subordine.
- Analiza strategică privind amenințările de corupție în cadrul Consiliului municipal Chișinău .
- Analiza strategică privind efectuarea perchezițiilor în cadrul procedurii contravenționale.
- Analiza strategică privind gestionarea de către Primăria mun. Chișinău a creditului BERD destinat reabilitării unor străzi din mun. Chișinău: bul. Negruzzi, str. V. Alecsandri și bd. Ștefan cel Mare și Sfânt.

De menționat că, în anul 2016, în adresa comisiilor parlamentare au fost remise pentru examinare următoarele studii:

- Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică (scrisoarea nr. 15/4175 din 22.09.2016):

- Analiza strategică privind activitatea notarială.
- Analiza strategică privind implementarea de către Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul agriculturii, finanțate de Banca Mondială (UCIMPA) și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) a Proiectului – Proiectul Agricultură Competitivă din Moldova (construcția Punctelor de Inspecție la Frontieră).

- Comisiei agricultură și industrie alimentară (scrisoarea nr.15/4133 din 20.09.2016):

- Analiza strategică privind gestionarea creditului acordat de Guvernul Republicii Polone pentru finanțarea proiectelor în domeniul agriculturii.

Anexa III
Exemple de cauze penale cu rezonanță socială sporită

- cauza penală privind pretinderea și primirea sumei de 7400 EUR de către judecătorul Judecătoria Drochia, V.G., pentru emiterea deciziei favorabile în cadrul unei cauze civile;
- cauza penală privind primirea, neînregistrarea și neîncasarea la buget în modul stabilit de lege de către angajații Judecătoria mun. Bălți a amenzilor achitate de condamnați;
- cauza penală privind estorcarea de către avocatul G. I. de la cet. C. A. a sumei de 4500 EUR, susținând că împreună cu alte persoane are influență asupra judecătorului din Judecătoria Buiucani, pe care poate să-l influențeze să emită o decizie favorabilă pe cauza penală pornită în privința reclamantului;
- cauza penală privind pretinderea și primirea de către avocatul N. R. de la cetățeanul de origine străină T.H., a sumei de 3000 EUR, susținând că are influență asupra procurorilor din cadrul Procuraturii sect. Centru, în vederea determinării acestora să claseze cauza penală pornită în privința cet. T. H. pe faptul evaziunii fiscale;
- cauza penală privind estorcarea sumei de 3000 USD de către șeful Serviciului Sanitar din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, C. A., de la cet. I. M., pentru eliberarea certificatelor fitosanitare la produsele comercializate de întreprinderea pățimașului, a nu crea impedimente la confirmarea acestora și permiterea reexportului în Rusia;
- cauza penală privind estorcarea și primirea sumei de 1500 EUR de către ofițerul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție sect. Centru, B.M. și inspectorul inferior de investigații al Direcției de Poliție, I.M., susținând că au influență asupra procurorului din Procuratura sect. Centru care conduce urmărirea penală pe un dosar penal de jaf și asupra judecătorului Judecătoria sect. Centru, pentru a fi aplicată altă măsură preventivă decât arestul;
- cauza penală privind pretinderea și primirea mijloacelor bănești de către șeful interimar al Direcției Autorizare și Disciplină în Construcții a Primăriei mun. Chișinău, O. V., pentru a grăbi îndeplinirea acțiunilor în exercitarea funcției sale sau contrar atribuțiilor de serviciu al acestuia.
- cauza penală privind extorcarea sumei de 300 EUR de către președintele Consiliului Teritorial de Expertiză a Vitalității pe raioanele Dondușeni și Ocnița, Ș.C., pentru a admite reexpertizarea anticipată și a stabili dezabilitatea unei persoane fizice;
- cauza penală privind eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu încălcarea normelor legale și fals în acte publice de către persoane publice din cadrul Primăriei Japca raionul Florești;
- cauza penală privind introducerea datelor false în tabelele de plată a salariului de către persoane publice din cadrul Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei Dondușeni;
- cauza penală privind pretinderea sumei de 700 EUR de către ofițerii de urmărire penală Inspectoratului de Poliție Singerei al Ministerului Afacerilor Interne, P.E. și B.I., pentru a nu înregistra o faptă ilegală și a nu porni urmărirea penală în privința unei persoane fizice.
- cauza penală privind pretinderea de către ofițerii de investigații ai Secției Fraude Economice a IP Sud al Ministerului Afacerilor Interne, B.G. și S.S. a sumei de 30.000 lei pentru a restitui actele ridicate în cadrul efectuării percheziției la întreprinderea S.R.L. "M.D." și a nu porni proces penal;
- cauza penală privind eliberarea corpurilor delictive cu încălcarea normelor Codului contravențional de către ofițerul de investigații al Direcției Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne, G.I.
- cauza penală privind stoparea, reținerea și percheziționarea cu încălcarea procedurii legale de către angajații Secției Fraude Economice a IP Cahul al Ministerului Afacerilor Interne, a mijlocului de transport condus de cet. G.V.
- cauza penală privind neînregistrarea testelor conducătorilor auto de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate avansată de către inspectorii echipajelor Batalionului Sud al INP al Ministerului Afacerilor Interne;
- cauza penală privind introducerea informației false în Baza departamentală de date de către colaboratorii Serviciului Vamal și a Poliției de Frontieră Ciadăr-Lunga, privind traversarea frontierei de către automobilul condus de cet. C.D., care de fapt se afla pe teritoriul țării, în or. Comrat;
- cauza penală privind pretinderea și primirea de către cet. V.M. a sumelor de 3600 lei și 1000 EUR pentru a influența persoanele publice din cadrul Î.S. "Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională", în scopul susținerii cu succes a examenului auto și obținerea permisului de conducere;
- cauza penală privind pretinderea sumei de 1500 EUR de către avocatul A.I. pentru a influența un judecător al Judecătoria Cahul și un procuror, în vederea emiterii unei decizii favorabile în privința inculpatului K.N. și a nu-l priva de libertate pentru crima comisă;
- cauza penală privind pretinderea sumei de 500 EUR de către colaboratorul Penitenciarului nr. 1 Taraclia, A.C., de la deținutul C.M., pentru a influența un judecător din cadrul Curții de Apel Cahul să adopte o decizie favorabilă în privința condamnatului privind liberarea condiționată înainte de termen din închisoare.

Anexa IV
Tipologii identificate de săvârșire a infracțiunilor de spălare de bani

- SPCSB al CNA a documentat schema internațională de sustragere a mijloacelor bănești prin intermediul paginilor WEB.

S-a constatat, că reprezentanții societății „X” contactau și convingeau persoanele fizice din Federația Rusă pentru a accesa pagina WEB a unei platforme fictive de tranzacționare a valutei străine, acțiuni ale diferitor companii străine, precum și metale prețioase și metale neferoase.

Ca urmare, prin intermediul paginii WEB, clienții înșelați transferau mijloace bănești de pe cardurile bancare personale, care ajungeau pe conturile bancare din Bulgaria și Armenia ale companiei „Y”, pentru ca ulterior, să îi deposedeze de mijloacele bănești transferate.

În acest context, de către DGUP a Centrului a fost pornită o cauză penală conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190, alin. (5) din Codul penal, pe faptul excrocheriei, cu cauzarea de daune în proporții mari cetățeanului Z și altor persoane fizice din Federația Rusă.

- SPCSB al CNA a deconspirat activitatea unui grup criminal internațional, specializat în legalizarea mijloacelor bănești obținute în mod ilicit.

Astfel, începând cu martie 2013 și până la finele anului 2015 prin intermediul a 24 de societăți au fost procurate valori mobiliare ale instituției financiare „X” în valoare totală de peste 25 mln dolari SUA, iar originea ilicită a surselor financiare prin intermediul cărora au fost procurate o parte din acțiunile băncii se întemeiază pe circuitul suspect al mijloacelor financiare cu implicarea executorilor judecătorești și a companiilor înregistrate în zone offshore.

Ca urmare, activitatea acționarilor menționați comportă un caracter formal, iar la procurarea acestor acțiuni nu s-a urmărit altceva decât deghizarea originii surselor financiare obținute ilicit și respectiv tănuirea beneficiarului efectiv al acestor pachete de acțiuni.

Pe cazul dat de către DGUP a Centrului a fost inițiată o cauză penală conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 243, alin.3), lit.(b) din Codul penal, pe faptul spălării banilor în proporții mari, prin intermediul companiilor nerezidente în vederea deghizării provenienței surselor financiare, a căror origine poartă un caracter ilicit.

- SPCSB al CNA a documentat schema de sustragere a mijloacelor bănești prin intermediul polițelor de asigurare a anumitor credite neperformante emise de Compania de Asigurare „X”.

S-a depistat, că Compania de Asigurare „X” emitea polițe de asigurare a creditelor bancare oferite de către o instituție financiară unei companii „Z” care nu deținea activitate și nici nu avea înregistrate venituri.

Este de menționat că imediat cum compania „Z” recepționa creditul, doar în baza a poliței de asigurare emise de compania de asigurare „X”, transfera aceste mijloace bănești în adresa unor companii înregistrate în zonele offshore cu destinații suspecte.

Ca urmare, a nerambursării creditelor menționate de către compania „Z”, compania de asigurare despăgubea instituția financiară în mărimea creditului contractat și nerambursat.

În astfel de circumstanțe, ilegal sunt estrași din conturile Companiei de Asigurări mijloace bănești, în scopul falimentării companiei.

Pe cazul dat la 12.01.2016 de către Procuratura Anticorupție a fost pornită cauza penală nr. 2016978001 conform elementelor componenței de infracțiune prevăzute la art. 335, alin 1/1 Cod Penal al Republicii Moldova.